

Lausuntopyyntö Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

KH 06.10.2025 § 354

500/11.00.03/2025

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten käsiteltävänä Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Hanke sijoittuu Kemijärven kaupungin alueelle sekä voimajohtovaihtoehtojen osalta myös Rovaniemen kaupungin alueelle. Kemijärven kaupungin lausunto tulee toimittaa yhteysviranomaiselle 13.10.2025 mennessä.

Asiakirjat löytyvät ympäristöhallinnon verkkosivuilta:

ymparisto.fi/ailangantunturin-pumppuvoimala-YVA

Lausuntoluonnos toimitetaan kaupunginhallituksen jäsenille perjantaina 2.10.2025.

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Dina Solatie, 040 354 8370

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Solatie Dina Kemijärvi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevan lausunnon Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Päätös

Kari-Antti Virkkula esitti, että lausuntoon liitteeksi lisätään kaupungin toteuttaman mielipidekyselyn tulokset. Juhana Kelloniemi kannatti Virkkulan esitystä. Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi, että oli tullut kaupunginjohtajan esityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten on tarpeen äänestää. Kaupunginhallitus hyväksyi puheenjohtajan äänestys ehdotuksen: kaupunginjohtaja JAA ja Kari-Antti Virkkula EI. Äänestyksen tulos: 5 JAA-ääntä (Nivala, Savukoski, Ruokamo, Kotilaine, Meriläinen), 2 EI-ääntä (Kelloniemi, Virkkula). Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan esityksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi. Kaupunginhallitus päätti hyväksyä liitteenä olevan lausunnon kokouksessa tehdyin muutoksin Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Otteen oikeaksi todistaa

08.10.2025

Merja Maijala
Hallintokoordinaattori

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 354

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
DINA TERESE SOLATIE	Telia Tunnistus	07.10.2025 14:43:18 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (9 sivua)

Kemijärven kaupungin lausunto Ailangantunturin pumppuvoimalaitosta ja siihen liittyviä voimajohtoja koskevasta YVA-selostuksesta

Taustaa

Kemijoki Oy suunnittelee 550 MW:n pumppuvoimalaitosta Ailangantunturiin. Voimalaitoksen yläallas sijoittuisi tunturin laelle Tunturilammen päälle. Vedet purettaisiin Kemijärven Kuusilahteen. Pumppuvoimalaitoksella tuotettu sähkö johdettaisiin sähköverkkoon uutta voimalinjaa myöden Pirttikoskelle. Voimalinjalle on esitetty kaksi vaihtoehtoa sen alkupään osalta. Suurelta osin voimalinja kulkisi nykyisiä johtokäytäviä pitkin.

Hankkeesta on tehty ympäristövaikutusten arviointi ja siitä tehty selostus on parhaillaan lausunnoilla ja kuultavana. YVA-selostuksen on laatinut AFRY Finland Oy ja yhteysviranomaisena toimii Lapin ELY-keskus. Kuulemisen ja lausuntojen sekä mahdollisten täydennysten jälkeen ELY-keskus laatii perustellut päätelmät, jotka huomioidaan sitten tulevaisuuden lupaprosesseissa. Hankkeeseen liittyvä kaavoitusprosessi on alkamassa, mutta siihen liittyvät kuulemiset tehdään erikseen, eikä näitä ole yhdistetty YVA-prosessin kanssa.

Lausunto

Kemijärven kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua kantansa hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista. Samalla kaupunki haluaa muistuttaa, että samaan aikaan alueella on myös muita pumppuvoimalaitossuunnitelmia, joiden yhteisvaikutukset tulee päätöksenteossa ottaa huomioon. Kemijärven kaupunki esittää, että hanketoimijat yhdessä teettäisivät ympäristövaikutusten arvioinnin vesistön osalta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon Kemijärven nykyinen säännöstely sekä mahdolliset sään ääri-ilmiöt ja muut poikkeustilanteet.

Menettely ja kattavuus

Ympäristövaikutusten arviointi on laadittu ympäristönsuojelun ja luontovaikutusten näkökulmasta. Hankkeen sosioekonomiset vaikutukset on selvitetty hyvin pintapuolisesti. Kaupungin ja kaupunkilaisten näkökulmasta sosioekonomisten vaikutusten arviointi on tarpeen tehdä kattavammin. Viimeaikaisissa kaivos- ja tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arvioinneissa on tuotettu kattavat sosioekonomiset tarkastelut päätöksen teon tueksi. YVA-lain 2 § mukaan ympäristövaikutuksella tarkoitetaan mm. toiminnan aiheuttamia välittömiä tai välillisiä vaikutuksia väestöön sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen ja luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutuksiin.

Ympäristövaikutusten arvioinnin lähtökohta on tutkia vaihtoehtoja ja punnita niiden hyötyjä ja haittoja. Tässä arvioinnissa on tosiasiaa vain yksi vaihtoehto. Mielestämme muita sijoitusvaihtoehtoja, muita kokovaihtoehtoja tai muita teknisiä vaihtoehtoja olisi tullut tarkastella, jotta paras mahdollinen vaihtoehto on valittavissa toteutukseen. Poronhoitolain mukaisessa neuvottelussa 12.6.2025 on hanketoimija todennut, että muut veden purkupaikat ovat karsiutuneet suunnittelun aikana, ja että Kuusilahteen on lyhin reitti. Esimerkkinä vertailtavista vaihtoehtoista tulee olla ns. suljettuun vedenkiertoon perustuva ratkaisu ja/tai purkuputki Tossanselälle.

Lisäksi päätöksenteon tueksi olisi tarpeen saada lisää tietoa energiateknisistä vaihtoehtoista saman hyödyn saavuttamiseksi ottaen huomioon keskitettyyn energijärjestelmään liittyvät turvallisuusriskit. Nykyisen tiedon valossa hajautetut energijärjestelmät ovat toimintavarmempia poikkeuksellisissa tilanteissa ja ne ovat vähemmän riskialttiita ulkopuolisille häiriöille.

Asukkaita on kuultu yleisissä kuulemistilaisuuksissa. Lisäksi on tehty asukaskysely syksyllä 2024, mikä on ollut kaikille avoin. Kyselykirjeitä lähetettiin hankkeen lähialueen asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille sekä kiinteistönomistajille viiden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Kyselykirjeitä lähti 689 ja kaikkiaan vastauksia saatiin 434 kappaletta. Siinä vaiheessa, kun kyselyyn vastattiin ei ollut vielä käytettävissä YVA-selostuksessa esille tulleita tutkimustuloksia. Kyselyn tulosten perusteella vastaajien mielestä hanke vaikuttaa negatiivisesti seudun matkailuun ja maineeseen. Lisäksi vaikutukset seudun muihin elinkeinoihin nähtiin kielteisenä. Positiivisimpana nähtiin vaikutukset Suomen energijärjestelmään. Toiminnanaikaiset vaikutukset nähtiin pääosin kielteisenä. Yli puolet vastaajista ilmoitti olevansa huolestunut tai peloissaan pumppuvoimalaitoshankkeen vuoksi. Kaupunki esittää kyselyn uusimista ennen hankkeen luvitusta, jotta voidaan nähdä hälventääkö uusi tieto alueen asukkaiden huolia tai niiden kohdetta ja nouseeko esille uusia askarruttavia asioita. Asukkaiden ja muiden alueella oleskelevien näkemyksiä on syytä kerätä myös muilla tavoin kuin kirjallisesti kysymällä. Alueen ihmiset ovat tuoneet esille, että heillä olisi paljon kokemusperäistä tietoa vesistön käyttäytymisestä eri vuoden aikoina, jotka tulisi ottaa vaikutusten arvioinnissa huomioon.

Luontovaikutukset

Luontovaikutuksia on selvitetty ja uusia tutkimusmenetelmiä on hyödynnetty. Joidenkin uhanalaisten lajien osalta tarvitaan kuitenkin tarkennusta. Todetut luontovaikutukset ovat negatiivisia ja monelta osin peruuttamattomia. Tulosten tulkinnan osalta kaivataan näkemystä siitä, miten todetut muutokset vaikuttavat alueen biodiversiteetin kokonaistilaan Kemijärven kaupungin alueella. Selostuksessa ei ole tuotu esille mahdollisia kompensatiotoimenpiteitä tuhoutuvan biodiversiteetin korvaamiseksi lähialueilla. YVA:a tulisi täydentää selvityksellä, onko mahdollisuuksia ekologiselle kompensatiolle.

Hankkeen vaikutukset Ailanganjokeen on arvioitu vähäisiksi. Jotta mahdolliset muutokset voidaan jatkossa todentaa, on joen nykytilasta tehtävä tarkempi selvitys. Yleisen tiedon mukaan joessa on havaittu raakkuja eli jokihelminsimpukoita.

Alueella on jäljellä vanhaa metsää mm. Iso Petäjävaaran ja Ailangantunturin-Askanaavan vanhan metsän alueella. Ailangantunturin-Askanaavan osalta on pidättäydytty metsänhoitotoimenpiteiltä ja alue on luokiteltu selvityksessä alueellisesti merkittäväksi kohteeksi (arvoluokka 2). Vaihtoehdon VE1b mukainen voimajohtolinjaus rikkoisi alueen.

Läjitäyttöalueeksi suunniteltu Kalliojätkä on luonnontilainen ja sieltä on löytynyt uhanalainen kaitakämmekekä. YVA:a tulisi täydentää selvityksellä vaihtoehtoisista läjitäyttöalueista, joissa luontoarvojen menetys olisi vähäisempää. Tai toissijaisesti onko alueelle mahdollista löytää kompensatiokohde.

Luontoselvityksessä ei ole otettu kantaa, onko alueella mahdollisesti lapinleimikille sopivia kasvupaikkoja tai onko niistä havaintoja. Kansalaistiedon pohjalta lapinleimikkiä arvellaan alueella olevan. Selvitystä tulee täsmentää tämän osalta.

Hyönteisten osalta tehty luontokartoitukset ovat ohuita. Sudenkorentojen osalta on tehty arvio, että alue ei ole niiden esiintymiselle otollinen. YVA:a tulisi täydentää hyönteisten osalta. Esimerkiksi perhosten osalta on hyvä selvittää, onko alueella mahdollisesti perhosten kannalta arvokkaita kohteita.

Alueen lepakoiden osalta ei selostuksessa ole mainintaa. Ilman selvitystä pohjanlepakoiden esiintymistä alueella ei voida poissulkea.

Selvityksessä olisi hyvä huomioida myös alueen suurpetokanta ja hankkeen vaikutukset siihen.

Vesistövaikutukset

Vesistövaikutuksia on arvioitu erilaisien mallien ja simulointien avulla. Lisäksi on tehty vedenlaadun mittauksia arvioinnin tueksi. Vesistövaikutusten arviointi tulee kohdistaa Kemijärven lisäksi myös alapuoliseen Kemijoen vesistöön.

Vesistövaikutusten arvioinnin tulosten merkittävyyttä heikentää vähäinen tieto muista alueelle suunnitelluista hankkeista sekä yhteisvaikutukset nykyisen säännöstelyn kanssa. Lisäksi pumppuvoimalan ja Seitakorven vesivoimalaitoksen ajomallien yhteensovittaminen tulee arvioida myös tilanteessa, että voimalaitoksia ei hallinnoisikaan sama organisaatio, jolloin ajomallien yhteensovittaminen ei ole itsestään selvä. Vesistömalliin on valittu laskentavuodeksi lähinnä nykytilaa oleva vuosi (2021). Mallin tuloksille olisi tarpeen tehdä herkkyysanalyysi, jolla arvioidaan tilannetta vesistön ääriolosuhteissa (kuivuus, tulva tai poikkeuksellinen virtaustilanne esim. rikon yhteydessä). Mallinnuksessa tulee ottaa pohjaksi useita vuosia, joissa on erilainen hydrologinen tilanne.

Laadittu vesistömallinnus sisältää epävarmuuden, jolla voi olla tulosten tulkinnan kannalta merkitystä. Jumiskon voimalaitoksen virtaamat ovat olleet vuorokauden keskiarvoja, koska tuntitietoja ei ole ollut käytettävissä. Tämä voi heijastua virtausnopeuksiin ja suuntiin Kuusilahden lähellä olevassa Lehtosalmessa. Yhteisvaikutusten arviointi yhdessä olemassa olevien voimalaitosten sekä suunniteltujen pumppuvoimaloiden kanssa on tärkeää ennen kuin YVA-prosessin päättämistä.

Selostuksessa on kuvattu ruopattavan alueen sedimenttien laatua ja todettu, että ne sisältävät haitta-aineita Vna 214/2007 mukaisen kynnyksarvon ylittävässä määrin. Näytteenottoapaikat ja -ajankohdat on syytä tuoda raportissa tai sen liitteessä esille. Maamassat katsotaan soveltuvan kuitenkin maanlajitykseen, kun suotovesien hallinnasta huolehditaan. Happaman valuman syntypotentiaalia on esitetty selvittävän tarkemmin myöhemmissä tutkimuksissa. Mallien avulla on arvioitu pumppuvoimalaitoksen vaikutus sedimenttien liikkeeseen vesialueella. Merkittäviä muutoksia sedimenttien liikkeeseen on mallin mukaan nähtävissä Kuusilahdessa ja Lehtosalmessa sekä Selkämatalassa Antinsaaren ympärillä. Kaupungin näkemyksen mukaan sedimenttien laatua tulisi tutkia laajemmalla alueella kuin vain ruopattavalta alueelta, jotta voidaan arvioida mahdollisten haitta-aineiden leviämisen vaaraa virtausvaihtelujen vuoksi. Selvityksessä tulee huomioida vesialueen aiempi kuormitus sekä syvänteisiin mahdollisesti kertyneet haitta-aineet. Kaiken kaikkiaan vesistön nykytilasta tulee hankkia riittävä ja kattava tieto, jotta mahdollisia muutoksia voidaan verrata tutkittuun tietoon.

Rantojen eroosion nykytilaa on tarpeen selvittää tarkemmin sekä dokumentoida nykytila huolellisesti, jotta mahdolliset vaikutusarvioinnit perustuvat todennettuun tietoon, ei vain mallinnettuun tietoon. Kemijärveläisiä huolestuttaa erityisesti pumppuvoimalaitoksen toiminnan vaikutukset, kun veden pinta on alhaisimmillaan kevättalvella ennen tulva-aikaa.

Kemijärvi samoin kuin koko Kemijoki on voimakkaasti muutettu vesistö ja tällaisilla vesistöillä on oma kategoriansa vesipuitteidirektiivissä (Keinotekoiset ja voimakkaasti muutetut vesistöt). Tällaiseen veden ekologista ja kemiallista tilaa ei saa enää huonontaa. Vaikutusarvioinnissa tulee huomioida myös tilanne ääritilanteissa sekä eri hankkeiden yhteisvaikutukset. Vaikutusten arviointia on tarpeen tehdä myös Kemijoen Kemijärven alapuolisella vesistöalueella.

Vesistövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös eri pumppuvoimalaitoshankkeiden mahdollinen samanaikainen rakentaminen, jolloin merkittävämmät vesistövaikutukset ajoittuvat samoille vuosille.

Kalastovaikutukset

Kemijoki on muuttunut monesta syystä viimeisen sadan vuoden aikana. Tällä hetkellä on menossa useita hankkeita, joiden tavoitteena on palauttaa vaelluskalat takaisin Kemijoen kalakantaan. Pumppuvoimalaitoksen vaikutukset mahdollisiin vaelluskalakantojen palauttamiseen tulisi selvittää tarkemmin. Kemijärven veden laadulla ja pumppuvoimalan vesistövaikutuksilla on merkitystä Kemijokeen suunniteltujen kalannousuväylien rakentamisen kannalta. Kalateitä koskeva päätös on tällä hetkellä Vaasan hallinto-oikeudessa käsiteltävänä.

Varovaisuusperiaate huomioon ottaen pumppuvoimalan aiheuttamaa lisäkuormitusta Kemijärveen arvioitaessa on otettava huomioon Kemijärveä kuormittavat tekijät kokonaisuudessaan. Myös tulossa olevat kalatiet ja niiden edellyttämät toimet Kemijoen vesistöön on huomioitava. Jatkossa vettä tarvitaan voimalaitosten turbiinien ohi kalan nousuväylille turvaamaan kalan kulkua.

Tunturilammen ja sen purkupuron hävitessä myös niissä elävä ja lisääntyvä taimenkanta tuhoutuu. YVA:a tulisi täydentää selvityksellä, onko mahdollista ekologiseen kompensatioon taimenkannan menettämiselle.

Kuusilahden edustalla on todettu olevan kaupallista kalastusta mm. nuottausta ja verkkokalastusta. Kalastajien mukaan Kuusilahden edusta on kuhan ja muikun kutualuetta. Ruoppausta varten tehdyssä kiintoaineen leviämismallissa on todettu kiintoaineen lisääntyminen lähialueilla. Sen lisäksi tulisi arvioida kiintoaineen sedimentaation vaikutus lähialueen kutualueisiin ja sitä kautta kalakantoihin. Selostuksessa on kuvattu mahdollisia haittoja kalastolle, mutta niiden merkittävyyden arviointi on vain kuvailevaa. Vaikutuksia kalojen määriin tai vaikutusalueen kokoon on syytä täsmentää. Kemijärven alueella on ammattikalastajia, joiden elinkeinon kalakannan muutoksilla on suora vaikutus.

Selvityksessä tulisi täsmentää voiko mahdolliset kalakuolemat pumppuvoimalaitoksen purku/imuaukon suulla aiheuttaa kaloja syövien lintujen haitallista esiintymistä alueella. Selvityksessä pitää myös selvittää miten voidaan ehkäistä kalojen joutuminen purkupuutkeen.

Kemijärven kalaston merkitystä poikkeusolojen huoltovarmuuden kannalta ei ole tutkittu.

Vaikutukset pohjaveteen

Muutoksia pohjaveden pinnassa on arvioitu mallintamalla. Selostuksessa on arvioitu, että hanke ei vaikuta pohjaveden laatuun, mutta toisaalta raportissa ei ole esitetty, mikä on pohjaveden nykyinen laatu. Alueella ei ole pohjavesialueita eikä talousvesikaivoja. Joskin lähialueella oleva Rauvankangas on merkitty Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa (2022) tärkeäksi tai vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi. Lähdekartoituksessa oli tuotu esille, että joistakin lähteistä oli tehty kaivoja tai niissä oli vedenottorakenteita. Kaupunki esittää tehtäväksi pohjaveden laadusta selvityksen sekä kartoittamaan mahdolliset talousvesikäytössä olevat lähteet. Lisäksi tulee arvioida tarkemmin hankkeen vaikutus Rauvankankaan pohjavesialueen tuottoon.

Ilmastovaikutukset

Hankkeen yksi toteuttamismotiivi on lisätä sähköntuotantovarmuutta muuttuvissa sääolosuhteissa tulevaisuuden kasvaviin sähkötarpeisiin. Hanke tukee siirtymää fossiilittomiin energiamuotoihin. Hankkeen hiilipäästöhyödyt lukeutuvat yhtiön eduksi. Koska hankkeen toteuttaminen aiheuttaa myös hiilipäästöjä, tulee ympäristövaikutusten arvioinnissa selvittää, mikä on hankkeen vaikutus Kemijärven kaupungin hiilitavoitteiden saavuttamiseen. Nyt esitetyssä hiilipäästöarvioinnista ei tule ilmi, miten maankäytön muutos on huomioitu päästölaskelmissa. Raporttia tulee tältä osin täsmentää esimerkiksi mahdollisten metaanipäästöjen osalta.

Kemijärven kaupunki on liittynyt HINKU-verkostoon vuonna 2021 ja siten sitoutunut 80 %:n päästövähennykseen vuoteen 2030 mennessä. Vaikutusarvioinnissa tulee esittää laskelma, miten hanke vaikuttaa Kemijärven päästöihin.

Vaikutukset väestöön ja ihmisten elinoloihin

Hankkeen suorat vaikutukset väestöön ja ihmisten elinoloihin rajoittuvat lähialueen asukkaisiin ja vapaa-aikaa alueella viettäviin henkilöihin. Hankkeen epäsuorat vaikutukset alueen väestöön ja ihmisten elinoloihin eivät tule raportista esille. Näitä tulisi täydentää sosioekonomisella selvityksellä. Selvitettäviä asioita ovat mm. turvallisuusriskit, vaikutukset alueen matkailutoimijoihin ja -potentiaaliin, taloudelliset hyödyt ja menetykset kaupunkilaisille ja alueella vapaa-aikaa viettäville. Tarkasteltavia elinkeinoja ovat mm. ammattikalastus, metsätalous ja porotalous. Arvioinnissa ei ole riittävästi huomioitu maaseutuun, lapsiin ja nuoriin kohdistuvia tulevaisuuden vaikutuksia.

Kemijärven kaupunki on teettänyt kyselyn kesäkuussa 2025 koskien Kemijärven säännöstelyä ja pumppuvoimalaitoksia. Kyselyyn tuli 843 vastausta. Kyselyn mukaan pumppuvoimaloita vastustetaan, koska niiden arvellaan vaikuttavan negatiivisesti Kemijärven tilaan, kalastukseen ja virkistyskäyttöön.

Hankkeen taloudelliset vaikutukset tulee arvioida ja kuvata nykyistä paremmin: millaista taloudellista hyötyä ja haittaa hankkeesta aiheutuu ja kenelle.

Vaikutukset viihtyvyyteen

Vaikutuksia viihtyvyyteen on kuvattu luettelemalla viihtyvyyttä alentavia tekijöitä. Viihtyvyyttä parantavia tekijöitä ei ole havaittu tai suunniteltu. Kemijärven ranta-alueet on merkitty Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa vuodelta 2022 matkailun vetovoima-alueeksi sekä matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueeksi. Kaupunki esittää, että hanke suunnittelisi alueelle viihtyvyyttä lisääviä toimenpiteitä.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Hanketta varten on tekeillä osayleiskaavan ja asemakaavan muutos hanketoimijan toimesta. Hanke edellyttää myös rantayleiskaavan muutosta. YVA:a tulee täydentää sosioekonomisten vaikutusten osalta, jotta sitä voidaan käyttää kaavoituksen pohjatietona. Kaavoituksessa tulee arvioida myös hankkeen vaikutus alueen turvallisuuteen myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Kaavoituksen edellytyksenä on, että nyt vireillä olevien hankkeiden ja nykyisen säännöstelyn yhteisvaikutukset ja häiriöherkkyydet arvioidaan.

Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen

Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen on raportissa kuvattu vain voimajohtojen maapohjan hankintaan liittyen. Hankkeen epäsuorat vaikutukset aineelliseen omaisuuteen on jätetty arvioimatta esim. vaikutukset rantakiinteistöjen arvoon tai vaikutusalueella olevien muiden kiinteistöjen arvoon.

Vaikutukset porotalouteen

Paliskuntien edustajia on kuultu poronhoitolain mukaisesti. Poroisännät ovat nostaneet esille pienentyvän laidunalueen, porojen päätyksen sulaan tai heikoille jäille, hukkumisen yläaltaaseen sekä Palomaan erotusaidan jäämisen hankealueelle. Hankkeen edetessä on

turvattava porotalouden edellytykset myös jatkossa. Alueen maakuntakaavassa on osoitettu porotalouden kohteita pumppuvoimalaitoksen läheisyydessä.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Hankkeen vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen on käsitelty varsin pintapuolisesti lähinnä maa- ja metsätalouden näkökulmasta. Muiden luonnonvarojen osalta tarkastelu on puutteellinen. Esimerkiksi hankkeen vaikutus pohjavesivarojen hyödyntämiseen, kalaston hyödyntämiseen elinkeinona tai alueen käyttäminen vaihtoehtoiseen energiantuotantoon kaipaavat täydennystä.

Hanke lisää vesihuurun muodostusta järven sula-alueilla sekä ylävesialtaan läheisyydessä. Talvella huuru lisää tykkylumivaurioita metsissä, minkä taloudellinen vaikutus tulee arvioida.

Hankkeen hyötyjä ja haittoja vertailtaessa olisi hyvä tuoda esille myös vaihtoehtoiset energiamuodot esim. hajautettu energiajärjestelmän hyödyt ja haitat verrattuna nyt esitettyyn suuren mittaluokan keskitettyyn järjestelmään. Tässä vertailussa on hyvä huomioida energiainfraan liittyvät erilaiset riskiskenaariot.

Kemijärven alueella on ammattikalastusta ja sitä halutaan edelleen kehittää. Viime aikoina kalastusta on kehitetty Kaupallisia kalastajia Kemijärvelle -hankkeen tuella. Hankkeen myötä alueelle on saatu uusia ammattikalastajia. Alueella nähdään olevan potentiaalia merkittävästi nykyistä suurempaan kalastukseen.

Selostuksessa on esitetty arvio hankkeen vaikutuksesta metsästykseseen, ja raportin mukaan sen on arvioitu olevan vähäinen ja voimalinjojen osalta osin positiivinen. Nähdäksemme paikallisia metsästysseuroja tulisi kuulla ennen kuin ELY-keskus antaa perustellut päätelmät.

Yhteisvaikutukset

Pumppuvoimalaitos vaikuttaa merkittävästi Kemijärven vesitalouteen. Samaan aikaan on suunnitteilla kolme muuta pumppuvoimalaitosta. Lisäksi Kemijärvi on nykyisin voimakkaasti säännöstelty. Viime aikoina lisääntyneen lyhytaikaissäännöstelyn vaikutukset tulee huomioida mallinnuksissa. Näiden kaikkien hankkeiden ja nykyisen toiminnan yhteensovittaminen on tarpeen arvioida huolellisesti ennen kuin uusille toimijoille annetaan luvat.

Muita huomioita

Alueella on tehty arkeologinen kartoitus, jossa on havaittu muutamia esihistoriallisia ja historiallisia jääniteitä. Kaupunki pyytää huomioimaan, että ennen hankkeen luvitusta ja kaavoitusta tulee tehdä rakennettaville alueille tarkennettu selvitys.

Yhteenveto

Kemijärven kaupunki esittää lausuntonaan, että hankkeen sosioekonomiset vaikutukset on selvitettävä tarkemmin sekä hankkeen hyödyt ja mahdollisuudet Kemijärven kaupungin ja kaupunkilaisten näkökulmasta on tuotava selkeästi esille. Ympäristövaikutusten arviointia tulee täydentää erityisesti hankkeiden yhteisvaikutuksen sekä sosioekonomisten vaikutusten osalta. Lisäksi YVA:a tulee täydentää seuraavilta osin:

- tosiasiallisten vaihtoehtojen kuvaaminen ja perustelut nyt valitun vaihtoehdon valinnalle
- lisätietoa energiateknisistä vaihtoehdoista saman hyödyn aikaan saamiseksi
- sosioekonomiset vaikutukset
  - o mahdolliset taloudelliset hyödyt: kohderyhmät ja suuruus
  - o vaikutukset metsätalouteen, porotalouteen ja ammattikalastukseen
  - o vaikutukset rantakiinteistöjen arvoon
  - o vaikutukset pohjavesivarojen hyödyntämiseen
  - o vaikutukset alueen muuhun käyttöön
  - o viihtyvyyttä lisäävien toimenpiteiden selvittäminen
- luontovaikutusten lisäselvitykset
  - o vaikutukset biodiversiteettitasoon alueella
  - o selvitys mahdollisuuksista ekologiselle kompensatiolle
  - o Ailanganjoen nykytilan tarkempi selvittäminen
  - o kaitakämmekän suojelun mahdollisuudet
  - o lapinleikin esiintyminen alueella
  - o hyönteisselvityksen täydentäminen
  - o pohjanlepakon esiintymisen selvittäminen
  - o vaikutukset suurpetoihin
- Vesistövaikutusten arvioinnin täydentäminen
  - o vesistömallin laatiminen yhdessä muiden pumppuvoimalahankkeiden ja nykyisten Kemijoen vesistön säännöstelijöiden kanssa
  - o vesistömallin herkkyyshanalyysi huomioiden ääriolosuhteet
  - o sedimenttien haitta-aineselvitykset laajemmalla alueella
  - o rantojen eroosion nykytilan selvittäminen sekä arviointi muuttuvissa ääriolosuhteissa
- Kalastovaikutusten arvioinnin täydentäminen
  - o vaikutukset vaelluskalakantoihin huomioiden menossa olevat elvytysuunnitelmat
  - o mahdollisuudet purojen taimenkannan ekologiselle kompensatiolle
  - o kvantitatiivinen arvio hankkeen vaikutuksista kalakantoihin huomioiden muutokset lisääntymisalueissa
- Pohjaveden laatu ja vaikutukset Rauankankaan pohjavesialueen tuottoon
- Laskelma hankkeen vaikutuksesta Kemijärven kasvihuonekaasupäästöihin

Kemijärven kaupunki

Lausunto

Kemijärvi 6.10.2025

KEMIJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Dina Solatie
kaupunginjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta

Aika 02.10.2025 klo 12:00 - 14:20

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen kokoushuone, Hallituskatu 4, 98100 Kemijärvi

KÄSITELLYT ASIAT

	Otsikko	Sivu
§	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 68	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 69	Ympäristöterveyslautakunnan puheenjohtajan ja	6
§ 70	varapuheenjohtajan valinta	
§ 71	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	7
§ 72	Ympäristöterveyslautakunnan kokoukset, pöytäkirjan tarkastukset ja pöytäkirjan sekä ympäristöterveyslautakunnan alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätösten nähtävilläpito 1.6.2025 - 31.5.2029	8
§ 73	Toimialajohtajan ajankohtaiskatsaus	12
§ 74	Ympäristöterveyspalvelut toimialan käyttötalouden toteuma 31.7.2025	13
§ 75	Ympäristöterveyspalvelut toimialan käyttötalouden toteuma 31.8.2025	14
§ 76	Terveystarkastajan viran täyttölupa	15
§ 77	Lausuntopyyntö LAPELY/841/2024 Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV voimajohto Pirttikoskelle ympäristövaikutusten arviointiselostus	16
§ 78	Ilmoitusasiat	18
§ 79	Muut asiat	19

Otteen pöytäkirjasta todistaa oikeaksi

Kemijärven 2.10.2025
Ann W. Järven
Annika Järven

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Sirviö Antti	12:00 - 14:20	puheenjohtaja	esteellinen 77 §, varajäsen Erkki Oinas
	Kelloniemi Marja-Liisa	12:00 - 14:20	jäsen	
	Mattila Niina	12:00 - 14:20	jäsen	puheenjohtaja 77 §
	Oinas Erkki	12:57 - 14:13	varajäsen	Antti Sirviön varajäsen 77 §, pöytäkirjantarkastaja 77 §
Muu	Savukoski Riitta	12:00 - 14:20	edustaja	kh:n edustaja
	Kostamovaara Elina	12:00 - 14:20	esittelijä	vs.
	Soppela Kaisa	12:00 - 14:20	esittelijä	ympäristöterveysjohtaja
	Kuvaja Tuula	12:00 - 14:20	pöytäkirjanpitäjä	ympäristötarkastaja
	Aaltonen Elina	12:57 - 14:13	asiantuntija	asiantuntija 77 §
Poissa	Nyman Pekka	jäsen		
	Nivala Heikki	edustaja		kh:n puheenjohtaja
	Solatie Dina	viranhaltija		kaupunginjohtaja
	Leivo Auli	pöytäkirjanpitäjä		

Allekirjoitukset

Antti Sirviö
puheenjohtaja

Tuula Kuvaja
pöytäkirjanpitäjä

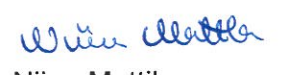

Niina Mattila
puheenjohtaja, 77 §

KÄSITELLYT ASIAT 68 - 79

Pöytäkirjan tarkastus Kemijärvellä 02.10.2025

Marja-Liisa Kelloniemi
pöytäkirjantarkastaja

Erkki Oinas
pöytäkirjantarkastaja, 77 §

Niina Mattila
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Allekirjoitettu tarkastettu pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävillä Kemijärven kaupungin verkkosivuilla 03.10.2025

Ympäristöterveyslautakunta § 77

02.10.2025

Lausuntopyyntö LAPELY/841/2024 Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV voimajohto Pirttikoskelle ympäristövaikutusten arviointiselostusYTLTK 02.10.2025 § 77
597/11.00.03/2025

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt lausuntoa (liite 1) Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakuntalta Ailangantunturin pumppuvoimalaitoksen ja 400 kV:n voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (oheisliitteenä). Lausunto pyydettiin antamaan viimeistään 26.9.2025. Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta on pyytänyt ja saanut lisäaikaa lausunnon antamiseen 5.10.2025 asti.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää varten käsiteltävänä Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Hanke sijoittuu Kemijärven kaupungin alueelle sekä voimajohtovaihtoehtojen osalta myös Rovaniemen kaupungin alueelle.

Tiivistelmä

Kemijoki Oy suunnittelee Ailangantunturille pumppuvoimalaitoksen rakentamista sekä voimajohtoa Ailangantunturilta Pirttikosken sähköasemalle. Hankealue sijaitsee noin 22 km Kemijärven keskustasta etelään. Pumppuvoimalaitoksen yläallas on suunniteltu rakennettavaksi Ailangantunturin päälle ja ala-altaana toimii Kemijärvi. Tuotettava sähkö liitetään Fingridin Autissa sijaitsevaan Pirttikosken sähköasemaan. Voimajohdon jännite on 400 kilovoltia.

Hanke käsittää pumppuvoimalaitoksen ylävarastona toimivan yläaltaan rakentamisen Ailangantunturin yläosaan, ruoppauksen ala-altaana toimivassa Kemijärven Kuusilahdessa, tunnelien ja maanalaisten tilojen louhimisen ja rakentamisen, 400 kV:n voimajohdon rakentamisen Fingridin Autissa sijaitsevalle Pirttikosken sähköasemalle sekä sähköaseman ja pääsytien rakentamisen. Rakennettavan voimajohdon pituus on noin 38 km.

Pumppuvoimalaitoksen sähköntuotanto- ja pumppausteho on 550 MW ja laitoksen tyyppi pumpputurbiini. Koneistoja on kolme ja putouskorkeuspotentiaali noin 200 metriä. Ylävarastoaltaan pinta-ala on noin 1 neliökilometri ja vesitilavuus noin 13 miljoonaa kuutiometriä (m³). Pumppuvoimalaitoksen rakennusvirtaama on noin 300 m³/s. Vesitunnelin pituus ylävarastosta alavarastoon on noin 4,5 kilometriä ja halkaisija on noin 9 metriä.

Lausunto

Lausunnossa keskitytään ympäristö- ja terveydensuojeluviranomaisen näkökulmasta arviointiselostuksesta esiin tulleisiin puutteisiin ja havaintoihin.

Lausuntoehdotus on liitteenä 2.

Valmistelija

Ympäristötarkastajat Elina Aaltonen, Kaisa Soppela, Raisa Alatarvas, johdava terveystarkastaja Elina Kostamovaara

Ympäristöterveyslautakunta § 77

02.10.2025

Esittelijä Ympäristötarkastaja Soppela Kaisa Kemijärvi

Päätösehdotus

Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta antaa Lapin ELY-keskukselle liitteen 2 mukaisen lausunnon.

Päätös

Merkittiin pöytäkirjaan, että Antti Sirviö esteellisenä (HL 28.1 § kohta 5 yhteisöjäävi, Kemijärven yhteismetsän osakaskunnan hoitokunnan jäsen) poistui kokouksesta eikä osallistunut tämän asiakohdan käsittelyyn eikä päätöksentekoon. Puheenjohtajana tämän asiakohdan osalta toimi varapuheenjohtaja Niina Mattila. Tämän asiakohdan käsittelyyn osallistui Antti Sirviön varajäsen Erkki Oinas.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Riitta Savukoski esteellisenä (HL 28.1 § kohta 5 yhteisöjäävi, Kemijärven kaupunginhallituksen jäsen) poistui kokouksesta eikä osallistunut tämän asiakohdan käsittelyyn eikä päätöksentekoon.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Elina Aaltonen osallistui tämän asiakohdan esittelyyn asiantuntijana.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Erkki Oinas toimii pöytäkirjantarkastajana tämän asiakohdan osalta.

Ympäristöterveyslautakunta päätti antaa Lapin ELY-keskukselle liitteen mukaisen lausunnon.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 68, § 69, § 70, § 71, § 72, § 73, § 74, § 75, § 76, § 77, § 78, § 79

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Lapin ELY-keskus
PL 9060
96101 Rovaniemi

Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

Lausuntopyyntö

Asian diaarinumero: LAPELY/841/2024

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten käsiteltävänä Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Hanke sijoittuu Kemijärven kaupungin alueelle sekä voimajohtovaihtoehtojen osalta myös Rovaniemen kaupungin alueelle. Yhteysviranomainen varaa jakelussa mainituille tahoille mahdollisuuden lausunnon antamiseen arviointiselostuksesta viimeistään 26.9.2025. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen on saanut lisäaikaa lausunnon antamiseen 5.10.2025 asti.

Tiivistelmä

Kemijoki Oy suunnittelee Ailangantunturille pumppuvoimalaitoksen rakentamista sekä voimajohtoa Ailangantunturilta Pirttikosken sähköasemalle. Hankealue sijaitsee noin 22 km Kemijärven keskustasta etelään. Pumppuvoimalaitoksen yläallas on suunniteltu rakennettavaksi Ailangantunturin päälle ja ala-altaana toimii Kemijärvi. Tuotettava sähkö liitetään Fingridin Autissa sijaitsevaan Pirttikosken sähköasemaan. Voimajohdon jännite on 400 kilovolttia. Hanke käsittää pumppuvoimalaitoksen ylävarastona toimivan yläaltaan rakentamisen Ailangantunturin yläosaan, ruoppauksen ala-altaana toimivassa Kemijärven Kuusilahdessa, tunnelien ja maanalaisten tilojen louhimisen ja rakentamisen, 400 kV:n voimajohdon rakentamisen Fingridin Autissa sijaitsevalle Pirttikosken sähköasemalle sekä sähköaseman ja pääsytien rakentamisen. Rakennettavan voimajohdon pituus on noin 38 km. Voimajohto sijoittuu Kemijärven ja Rovaniemen alueille. Pumppuvoimalaitoksen sähköntuotanto- ja pumppausteho on 550 MW ja laitoksen tyyppi pumpputurbiini. Koneistoja on kolme ja putouskorkeuspotentialiaali noin 200 metriä. Ylävarastoaltaan pinta-ala on noin 1 neliökilometri ja vesitilavuus noin 13 miljoonaa kuutiometriä (m³). Pumppuvoimalaitoksen rakennusvirtaama on noin 300 m³/s. Vesitunnelin pituus ylävarastosta alavarastoon on noin 4,5 kilometriä ja halkaisija on noin 9 metriä.

Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunnan lausunto

Yleistä

Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että YVA-selostuksessa ei ole esitetty vaikutustyypeittäin käytetyn IMPERIA-menetelmän mukaisia vaikutusarviointin

merkittävyyden kriteeristöjä koskien nykytilan herkkyyttä ja muutoksen suuruutta. Suurelta osin arvioinnissa sovellettua kriteeristöä ei ollut myöskään avattu taulukoissa tai sanallisissa kuvauksissa. Siten arvioinnissa esitetyt tulokset jäävät osin epäselviksi. Arvioinnissa oli myös puutteellisesti tunnistettu eri vaikutusten väliset yhteydet, ja se miten eri vaikutusten kertyminen samoille alueille voi lisätä niiden merkittävyyttä.

Ruoppaus

Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että selostuksessa viitattuja alustavia sedimenttien haitta-ainetutkimusten tuloksia ei ole liitetty YVA-selostukseen, eikä siitä siten ilmene määritetyt haitta-aineet, näytteenottokohdat, näytteenottosyvyydet, näytteenottoolosuhteet, näytetulokset ja määritysrajat. Selostuksesta ei myöskään ilmene onko tutkimuksissa otettu huomioon Kemijärven teollisuuden kautta päässeet haitta-aineet. Teollisuuden kautta Kemijärven päätyneitä haitta-aineita ovat muun muassa dioksiinit ja furaanit, koboltti, sinkki, vanadiini, kupari, PAH-yhdisteet, öljyhiilivedyt ja AOX-yhdisteet. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen pitää puutteena sitä, ettei alustavien sedimenttitutkimusten tuloksia ole liitetty YVA-selostukseen ja katsoo, että arviointiselostusta tulisi tältä osin täydentää. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen lisäksi toteaa, että mikäli alustavien sedimenttitutkimusten yhteydessä teollisuuden kautta Kemijärven kulkeutuneita haitta-aineita ei ole tutkimuksissa otettu huomioon, tulee ne viimeistään luvituksen yhteydessä tutkia.

YVA-selostuksessa on Kemijärven vedenlaadun osalta monilta osin viitattu Kemijoen yhteistarkkailun seurantapisteidensä tuloksiin. Yhteistarkkailun seurantalosten perusteella vuosina 2019-2023 pohjakerroksen happitilanne pisteellä Kemijärvi 147 on ollut välttävä ja pisteellä Kemijärvi 148 tyydyttävä. Näytepisteet ovat ruopattavan alueen läheisyydessä. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen huomauttaa, että pohjasedimentin happitilanne tulee ottaa huomioon arvioitaessa Kemijärven pohjasedimentissä olevien haitta-aineiden, etenkin dioksiinien ja furaanien stabiiliutta. Mikäli sedimentin happitilanne ruoppauksen yhteydessä muuttuu, saattaa haitta-aineita vapautua veteen pohjasedimentin suspendoitumisen yhteydessä. Haitta-aineiden kulkeutumista voi tapahtua myös toiminnan aikana virtauksen voimistuessa ruoppauskanavan ja sen lähialueen sedimentissä.

Läjitys

Ailangantunturin pumppuvoimalahankkeen YVA-ohjelmaan annetussa yhteysviranomaisen lausunnossa on todettu, että YVA-selostuksessa tulee kuvata läjitysalueen sijainti, laajuus ja tapa, rakenteet, läjitysalueen pohjan läpäisevyyden määrittäminen sekä ruopattavan aineksen laatu ja arvioitava läjityksen ympäristövaikutukset. YVA-selostuksessa läjityksen toteutus oli kuitenkin kuvattu vain pääpiirteittäin. YVA-selostuksessa on todettu alustavien sedimenttitutkimusten perusteella ruopattavien massojen haitta-ainepitoisuuksien olevan melko pieniä ja normalisoitujen pitoisuuksien puolesta mahdollista läjittää myös veteen. Antimonin, arseenin, kadmiumin, koboltin ja kromin pitoisuudet olivat kuitenkin lievästi koholla ja ylittivät maalle läjitettäessä sovellettavan Vna 214/2007 mukaiset kynnyksarvot ja myös alueen taustapitoisuudet, mutta riski haitallisista ympäristövaikutuksista suunniteltuun maakohteeseen läjitettäessä on arvioitu pieneksi. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että selostuksesta puuttuivat tarkemmat tiedot läjitysalueen rakenteista, pohjan läpäisevyydestä, ruopattavan aineksen laadusta ja siten myös kattava arviointi läjityksen

ympäristövaikutuksista. Arviointiselostuksessa ei ollut myöskään tuotu esiin, miten valtioneuvoston asetuksen 214/2007 kynnysarvojen ylittyminen sedimentissä otetaan huomioon läjityksessä.

Maa- ja kallioperä, vedenjohtavuus, veden suotautuminen ja pohjavesimallinnus

YVA-selostuksen mukaan hankealueen maaperän vedenjohtavuutta on tutkittu kairauksin ja pohjavesiputkista tehtyjen testien perusteella ja tietoja on käytetty pohjavesimallinnuksen laadinnassa. Kairareii'istä yksi sijaitsi ylävarastoaltaan pohjoisosassa ja kaksi lähellä suunniteltua tunnelia. Kairareii'ässä, joka sijaitsi ylävarastoaltaan kohdalla, vedenjohtavuus oli suurempaa. YVA-selostuksen mukaan ylävarastoaltaan kohdalla kulkee kaksi kallion hierto- ja ruhjevyöhykettä, joiden vedenjohtavuus on ympäröivää kallioperää suurempaa. Pohjavesimallinnuksessa ruhjeiden vedenjohtavuudeksi asetettiin pohjavesiputkista tehtyjen testien perusteella saatu keskiarvotulos, joka on selkeästi pienempi kuin ylävarastoaltaan kairareii'n kallion pintakerroksista mitattu vedenjohtavuusarvo. Mallinnuksesta ei selviä, osuuko pohjavesiputkia ruhjeiden kohdalle, ja sitä miten ylävarastoaltaan kairareii'n suurempi vedenjohtavuus on mallinnuksessa otettu huomioon. Mallinnuksen kuvasta 3-5 on myöskin vaikea saada selvää mihin syvyyteen asti vedenjohtavuus on suurempaa ja millä syvyydellä kairareii'n vedenjohtavuus laskee. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että edellä esitetty huomioiden pohjavesimallinnukseen liittyy merkittävää epävarmuutta, kuten arviointiselostuksessa todetaan. Viimeistään mahdollisen lupaprosessin yhteydessä on syytä arvioida, tulisiko ylävarastoaltaan eri kohtiin tehdä lisäkairauksia kallioperän vedenjohtavuuden tarkemmaksi selvittämiseksi ja tulisiko pohjavesiputkia asentaa myös altaan keskelle ja ruhjeiden kohdalle arvioitujen pohjavesivaikutusten tarkentamiseksi. Suunnitelmista ei ilmene tarkemmin ylävaraston pohjan korkotasot. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että tiedot ylävarastoaltaan louhittavasta alimmasta korkotasosta tulisi kuitenkin olla tiedossa, jotta kallion vesienjohtavuudesta ja kiviaineksen soveltuvuudesta rakentamiseen saataisiin tarkempaa tietoa.

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että pumppuvoimalan toiminnan aikana pohjavettä suotautuu ympäristöön aina enemmän ylävarastoaltaan ollessa täynnä ja vähemmän kun ylävarastoaltaan pinta on sen alarajalla. Siten suotautuvan pohjaveden määrä ja sen myötä pohjaveden pinta muuttuu jatkuvasti ylävarastoaltaan ympäristössä pumppuvoimalan toiminnan aikana. YVA-selostuksessa ei ollut arvioitu luontaisen pohjavedenpinnan vaihtelun lisäksi toiminnasta aiheutuvan jatkuvan pohjaveden pinnantason muutoksen vaikutuksia pohjaveden laatuun tai pohjavedestä riippuvaisen ympäristön ekosysteemeihin. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan pohjaveden pinnantason jatkuvan vaihtelun vaikutukset tulee arvioida. Lisäksi Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että hankkeen vaikutusta ja sen merkittävyyttä pohjavesiin on arvioitu ja perusteltu yksinomaan vedenhankintakäytön näkökulmasta. Arviointiselostuksesta puuttui kokonaan pohjavesivaikutusten välillisten vaikutusten ja niiden merkittävyyden arviointi.

Maa- ja kallioperän laatu ja niiden sisältämät haitta-aineet

Yhteysviranomainen on ohjelmaan antamassa lausunnossaan katsonut, että arviointiselostuksessa tulee esittää arvio hankkeessa tarvittavien maa-ainesten määrästä ja laadusta sekä selvittää minkälainen hankealueelta louhittavien maa-ainesten soveltuvuus rakentamiseen on. YVA-selostuksessa mainitaan, että pohjatutkimuksen perusteella hankealueen kallioperä soveltuu rakentamiseen, mutta toisaalta todetaan, että hyödynnettävien maa- ja kiviainesten kelpoisuus rakentamiseen ja

läjitykseen varmistetaan hankkeen toteutusvaiheessa. YVA-selostuksessa lisäksi todetaan, että aiemmin tutkitun kohdealueen kallioperä ei sisällä tavanomaisesta poikkeavia määriä raskasmetalleja tai arseenia. YVA-selostuksesta ei selviä, miten louhittavan kiviaineksen soveltuvuutta rakentamiseen on tutkittu. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan, koska ylävarastoaltaan patojen rakentamissuunnitelma perustuu oletukseen, että tarvittavat maa-ainekset saadaan louhittavasta tunnelista ja altaasta, on kiviaineksen soveltuvuus rakentamiseen oltava selvillä. Mikäli maa-aineksia on tarpeen hankkia myös hankealueen ulkopuolelta, muuttaa se hankkeesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia merkittävästi esimerkiksi liikenteen ja läjitystarpeen osalta. Lisäksi Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että selostuksessa viitatus aiemman kallioperätutkimuksen kohdealueen tutkimuspisteet eivät sijaitse hankealueella. Siten rakentamiseen käytettävistä maa-aineksista tulisi tutkia raskasmetallipitoisuudet, jotta on mahdollista arvioida niiden kulkeutuminen suotautuvan ja altaasta Kemijärveen poistuvan veden mukana. Lisäksi ylävarastoaltaan alueelta poistettavan eloperäisen maa-aineksen laatu, haitta-aineet, soveltuvuus ja liukoisuudet tulee tutkia niiden hyödyntämisen tai läjittämisen näkökulmasta. Ylävarastoaltaan alueella olevien hienojakoisten maa-ainesten osalta tulee lisäksi tutkia happamuustason määrittäminen ja rikkiyhdisteet.

Pintavedet

YVA-selostuksen mukaan hankealueen herkkyys muutoksille arvioidaan Kemijärven osalta vähäiseksi, sillä järvi on voimakkaasti säännöstelty, minkä vuoksi vedenkorkeuden ja virtausten vaihtelu on nykytilassa suurta, eikä pumppuvoimalan toiminta mallinnuksen mukaan lisää vedenkorkeuden vaihteluväliä, vaikka lisääkin vuorokauden sisäistä vaihtelua. Myös vesienhoidossa Kemijärvi luokitellaan voimakkaasti muutetuksi vesimuodostumaksi. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että vaikutuksia Kemijärven tilaan tulisi kuitenkin tarkastella Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman näkökulmasta käsin, jossa tavoitteena on säännöstelyn kohtuullistaminen Kemijärven alueella. Kemijärven ekologista tilaa ei tulisi entisestään heikentää vaan arvioidessa vaikutuksia ja herkkyyttä, tulisi tätä suhteuttaa vesienhoitosuunnitelman tavoitteisiin.

Kuten aiemmin jo todettu, YVA-selostuksesta ei ilmene mitään kaikkia haitta-aineita Kemijärven pohjasedimentistä on tutkittu ja onko tutkimuksissa otettu huomioon Kemijärven teollisuuden kautta päässeet haitta-aineet. YVA-selostuksesta ei myöskään käy ilmi onko selvitetty miten haitta-aineet ovat kulkeutuneet ja onko niitä mahdollisesti sedimentoitunut esimerkiksi Lehtosalmen, Kauhaselän ja Luuksinsalmen ympäristöön, jossa selostuksen mukaan virtaamat voimistuvat ja eroosio lisääntyy pumppuvoimalan toiminnan vaikutuksesta. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että mikäli on mahdollista, että haitta-aineita on kulkeutunut Lehtosalmen, Kauhaselän ja Luuksinsalmen alueen pohjasedimentteihin, tulisi haitta-ainetutkimukset ulottaa myös näille alueille.

Ravinnekuormituksen osalta YVA-selostuksessa todetaan, että hankkeesta aiheutuu vain hyvin vähäistä ja paikallista ravinnekuormitusta lähinnä rakennusvaiheessa liittyen ruoppaukseen ja louhintaan sekä toiminnan alkuvaiheessa ylävaraston kautta. YVA-selostuksessa esitetty sanallinen arviointi ylävarastoaltaaseen jäävän maa-aineksen aiheuttamasta kuormituksesta on epätarkka. YVA-selostuksesta ei selviä kuinka paljon maa-ainesta arvioidaan jäävän altaaseen, kuinka kauan

toiminnan alkuvaiheessa on odotettavissa altaan maa-aineksesta johtuvaa kuormitusta ja mihin arviointi kuormituksen vähäisyydestä perustuu. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että suunniteltu ylävarasto sijoittuu useille suoalueille. YVA-selostuksesta ei ilmene, onko suunnitellun ylävarastoaltaan suoalueiden anaerobisia olosuhteita ja metyylielohopean esiintymistä tutkittu, sekä arvioitu sen vapautumisen ympäristövaikutuksia. YVA-selostuksessa ei ollut myöskään arvioitu jatkuvasta ylävarastoaltaan ja tunnelialueen pohjaveden pinnantason muutoksesta aiheutuvia vaikutuksia pohjaveden laatuun ja sitä kautta pienvesien, lähteiden ja esimerkiksi Ailanganjoen pinnankorkeuteen ja laatuun sekä näiden välillisiin vaikutuksiin.

YVA-selostuksen mukaan voimajohdon osalta vaikutusten suuruus pintavesiin arvioidaan vähäiseksi ja vesistöjen kannalta VE1b on hieman parempi voimajohtovaihtoehto. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että voimajohtovaihtoehto VE1a kulkee Ailanganjoen varrella, eikä voimajohdon vaikutusta ole YVA-selostuksessa Ailanganjoen tilaan ja sen eliöstöön arvioitu.

Kalasto, kalastus ja vesieliöstö

Hankkeen toteuttamisen vaikutukset kalastoon ja kalastukseen sekä muuhun vesieliöstöön on YVA-selostuksessa arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaiseksi negatiiviseksi, mutta YVA-selostuksessa ei kuitenkaan ilmene mihin arvio perustuu. YVA-selostuksesta ei myöskään tule esille se, miten tärkeiden pyyntilajien, kuten kuhan ja muikun kutu- ja elinpaikkojen menetykset on tarkastelussa otettu huomioon. YVA-selostuksessa ei myöskään ollut arvioitu minkä kalalajien pyynti- ja kutupaikkoihin ruoppauksesta aiheutuvan kiintoainepitoisuuden kasvu osuu tai sitä, kuinka suuri osuus kutupaikoista ruoppauksen yhteydessä tuhoutuu.

YVA-selostuksessa todetaan, että tutkimusten perusteella ruopattavan sedimentin haitta-ainepitoisuudet olivat pieniä, joten ruoppauksen aiheuttama haitta-ainekuormitus alueen kalastolle voidaan arvioida vähäiseksi. Lisäksi selostuksessa todetaan, että pohjasta voi potentiaalisesti huuhtoutua ja liueta veteen raskasmetalleja, kuten elohopeaa, mutta eliöstölle aiheutuva riski arvioidaan vähäiseksi. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että koska YVA-selostuksen yhteydessä hankealueelta on tehty ainoastaan alustavia sedimenttitutkimuksia, eikä haitta-ainetutkimuksen tuloksia ole selostukseen liitetty, vaikuttavuuden merkityksen arvioinnin ei voida katsoa tulleen perustelluksi.

Kasvillisuus, linnusto ja luontotyytit

Arvokkaat luontokohteet

Hankkeen toiminnoista läjitysalue sijoittuu Kuusilahden rantaan luonnontilaisen Kalliojängän suon alueelle. Suolla virtaa Kuusilahteen laskeva luonnontilainen puro ja lajistoon kuuluu uhanalainen kaitakämmekkä. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että läjitysalueen sijainnin valintaa ei YVA-selostuksessa ole perusteltu ja huomauttaa, että lähtökohtaisesti hankkeiden toiminnot tulisi sijoittaa niin, ettei arvokkaita luontokohteita ja uhanalaisia lajeja tuhoudu. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lisäksi, että läjityksen sijainti on mahdollista siirtää ja siksi se tulee sijoittaa sellaiselle alueelle, jossa arvokkaita luontokohteita ja luonnonsuojelun alaisia lajeja ei esiinny.

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että vaikutusalueen arvoluokaltaan korkeammista luontokohteista merkittävä osa sijaitsee rakentamisen vaikutusalueella. YVA-selostuksessa on kuitenkin arvioitu rakentamisesta aiheutuvia vaikutuksia ainoastaan ylävarastoaltaan eteläosan rinnesuohon, jonka osalta selostuksessa todetaan, että se jää lähes kokonaisuudessaan suunnitellun altaan alle, joten suo rakentamisen myötä häviää. Lisäksi YVA-selostuksessa todetaan, että altaan rakentaminen tulee heikentämään myös suon jäljelle jäävän osan tai kuivattamaan sen kokonaan, kun alueen vesitalous muuttuu. YVA-selostuksessa ei arvioida rakentamisen aiheuttamia vastaavia vesitalouden muutoksen vaikutuksia neljään muuhun rakentamisen vaikutusalueella olevaan kohteeseen, eikä hankealueen kaikkiin luontokohteisiin. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että rakentamisesta ja pumppuvoimalan toiminnasta aiheutuu mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia useille hankealueen luontokohteille alueen vesitalouden muuttuessa. Näin ollen Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo YVA-selostuksen olevan puutteellinen luontokohteiden laatuun ja lajistoon pohjaveden muutoksesta ja vaihtelusta aiheutuvien välillisten vaikutusten arvioinnin osalta.

Luontokohteista erityisesti vaikutukset erittäin uhanalaiseen vanhaan metsään Ailangantunturi-Askanaapa tulisi paremmin arvioida. YVA-selostuksen mukaan vanhan metsän Ailangantunturi-Askanaapa dialogialue on huomattavasti ympäröiviä alueita monipuolisempi ja arvokkaampi, ja useita merkittävästi pienemmässäkin laajuudessa kasvavia, metsätaloustoimien ulkopuolelle jätettyjä vanhan metsän alueita on suojeltu Natura-lainsäädännöllä. Lisäksi selostuksessa todetaan, että alueen jäkälälajistoa ei inventoitu, mutta yleisesti todetaan sen vastaavilla alueilla olevan erittäin monimuotoista. Alueelta on havaintoja uhanalaisesta (VU) välkkyludekäävästä. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan jäkälälajisto olisi perusteltua inventoida. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen lisäksi toteaa, että arviointiselostuksen kartta-aineiston perusteella myös Iso Petäjävaaran alueella sijaitsevan monimuotoisen vanhan metsän alueelle kohdistuu pohjaveden laskun myötä vaikutuksia, jotka tulisi arvioinnissa ottaa huomioon.

Hankkeen koko vaikutusalueella, voimajohtoja lukuun ottamatta, sijaitsee yhteensä 56 lähdettä. YVA-selostuksessa on tunnistettu, että rakentamisen vaikutusalueelle sijoittuvat 12 lähdettä tulevat kokonaan tuhoutumaan ja jäljelle jäävien lähteiden vedenpinnankorkeudet voivat muuttua. YVA-selostuksessa ei ole kuitenkaan arvioitu laajemmin lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia, kuten vesitalouden muutoksen aiheuttamia välillisiä vaikutuksia lähteiden vedenlaatuun ja lajistoon.

Voimajohdon reittivaihtoehtojen yhteiselle osuudelle osuu yhteensä 15 arvokasta luontokohdetta, reittivaihtoehdolle VE1a 27 arvokasta luontokohdetta ja reittivaihtoehdolle VE1b 10 arvokasta luontokohdetta. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan, että uuteen voimajohtokäytävään sijoittuvalla osuudella vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin ovat suuremmat kuin olemassa olevan rinnalle sijoittuvalla osuudella. Voimajohdon reittivaihtoehtoista uuteen johtokäytävään sijoittuvalla osuudella vaikutukset on arvioitu suuriksi negatiivisiksi reittivaihtoehdolla VE1b ja kohtalaisiksi vaihtoehdolla VE1a. YVA-selostuksessa ei kuitenkaan kerrota mitä vaikutuksia voimajohdoista arvokkaille luontokohteille syntyy ja mihin esitetty vaikutuksen merkittävyyden arviointi siten perustuu.

Linnusto

YVA-selostuksen mukaan linnustoselvityksissä havaittiin yhteensä seitsemän uhanalaista ja neljä silmälläpidettävää lajia. Selvitysalueella on yksi linnustollisesti erittäin arvokas alue, joka on lajistonsa perusteella luokiteltavissa arvoluokkaan 2. Kyseisen alueen linnustolliset arvot lajiston ja parimäärien osalta ovat Natura-alueiden tasoa. YVA-selostuksessa todetaan, että pumppuvoimalaitoksen toiminnasta aiheutuvat häiriövaikutukset liittyvät ylävarastoalueelle muutaman kerran vuodessa tehtäviin huoltokäynteihin ja siten toiminnan vaikutukset ovat vähäisiä linnustollisesti arvokkaalle alueelle. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan välillisiä vaikutuksia linnustollisesti arvokkaalle alueelle voi aiheutua myös ylävarastoaltaan voimakkaan säännöstelyn johdosta. YVA-selostuksessa ei ole kuitenkaan arvioitu linnustoalueen lintujen ja muun lajiston välisiä yhteyksiä ja riippuvuussuhteita, eikä vanhan metsän yhteyttä Tunturilammen alueeseen. Linnustollisesti arvokas alue sijaitsee osittain suunnitellun ylävarastoaltaan alueella ja suurelta osin pohjaveden pinnan nousun vaikutusalueella. Pohjaveden pinnan nousu voi vaikuttaa arvokkaan linnustoalueen vanhan metsän elinvoimaisuuteen ja saattaa muuttaa metsän lajistoa, mikäli sen pohjavesitasapainossa tapahtuu muutoksia. Alueen lintulajit ovat kuitenkin vanhan metsän luonnontilaisuudesta suoraan riippuvaisia. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan arviointi on tehty tältä osin puutteellisesti ja toteaa, että vaikutusten arviointia on täydennettävä. Siten myös vaikuttavuuden merkittävyyttä tulee tarkastella uudelleen.

Muu eläimistö

YVA-selostuksen mukaan saukoista tehtiin maastoselvityksessä talvella 2024 runsaasti havaintoja. Kemijärven ja Kemijoen välisillä uomaverkostoilla on todennäköisesti useita saukon elinpiirejä ja niiden välisiä kulkuyhteyksiä. Saukon kartoitusalueiksi oli valittu kaikki hankkeen toimintojen lähiympäristössä sijaitsevat metsäojituksia leveämmät uomat. Virtavesien runsaan määrän ja pituuden, vesistöjen kytkeytyneisyyden, aiempien lajihavaintojen ja teiden auraustilanteen vuoksi selvitys suoritettiin sopivan pituisina jaksoina vesistöosuuksilla, joihin hankesuunnitelman mukaan saattaa kohdistua ympäristövaikutuksia. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että Saukon kartoitusalueet eivät kuitenkaan kattaneet voimajohtovaihtoehdon VE1a kulkevaa linjausta kauttaaltaan Ailanganjoen varrella. YVA-selostuksessa ei siten arvioida voimajohtoon tai ylävarastoaltaan rakentamisesta tai toiminnasta aiheutuvia suoria ja välillisiä vaikutuksia saukkoihin, joita mahdollisesti esiintyy Ailanganjoen kartoittamattomalla osuudella. Arvioinnissa ei myöskään ole huomioitu Ailanganjoen yhteyttä saukon elinpiirinä Ottavaaran luonnonsuojelualueeseen.

Natura ja luonnonsuojelualueet

Pumppuvoimalan rakentamisesta kohdistuu YVA-selostuksen mukaan suoria vaikutuksia Metsähallituksen suojelumetsän alueelle ja se pienenee noin 8,8 ha. Lisäksi YVA-selostuksessa arvioidaan, että pumppuvoimalan rakentamisesta ei aiheudu suoria tai välillisiä vaikutuksia Natura-alueille, luonnonsuojelualueille tai muille suojelullisesti huomioitaville alueille. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, ettei pumppuvoimalan rakentamisesta johtuvia välillisiä vaikutuksia Metsähallituksen suojelumetsän koko alueelle ole YVA-selostuksessa arvioitu.

Liikenne

Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen huomauttaa, että hankkeen liikennemääriin vaikuttaa liittyvän huomattavaa epävarmuutta. Arviointiselostuksen perusteella ei ole varmaa saadaanko kaikki rakentamisen edellyttämä maa- ja kiviaines hankealueelta. Lisäksi ei ole tiedossa otetaanko rakentamisen yhteydessä käyttöön oma betoniasema hankealueella vai tuodaanko tarvittava betoni muualta. Myöskään voimajohdon rakentamisen aikaisia liikennemääriä ei tiedetä vielä tarkasti, eikä erikoiskuljetusten tarvetta ja määriä sekä niitä varten mahdollisesti tarvittavia teiden ja siltojen parannustoimenpiteitä. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen toteaa, että siten myös liikenteen ympäristövaikutusten arviointiin on katsottava kohdistuvan epävarmuutta.

Melu, värinä ja ilmanlaatu

Ailangantunturin ylävaraston maanpäälliset louhintatyöt kestävät YVA-selostuksen mukaan arviolta 16 kk ja lisäksi louheen murskausta tehdään todennäköisesti koko louhintatöiden ajan. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että näin ollen kivenmurskaamon toiminta edellyttää ympäristölupaa ympäristönsuojelulain liitteen 1 mukaisesti.

YVA-selostuksessa todetaan, että koska lähin luonnonsuojelualue (Ottavaara FI1300406) sijoittuu yli 4 km etäisyydelle louhinta-alueiden eteläpuolelle, aiheutetulla ympäristömelulla ei ole vaikutusta luonnonsuojelualueille. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että ylävaraston louhintatöiden meluvaikutusten osalta ei ole kuitenkaan tunnistettu kaakkoisosan vanhaa suojelumetsää ja sen linnustoa, eikä vaikutuksia Ailanganjoella elävään saukkoon.

YVA-selostuksen mukaan rakentamisvaiheessa aiheutuu pölyämistä ympäristöön maanrakennustöistä. Pölyvaikutukset vaihtelevat eri työvaiheiden ja kohtien mukaisesti. Pölyä aiheutuu kuljetuksista, louhinnan yhteydessä ja murskauksesta. Pölyämistä ja ilmanlaadun vaikutuksia asutukseen oli arvioitu, mutta ei alueella esiintyviin suojeltuihin kasvilajeihin ja eläimiin.

Ilmasto

YVA-selostuksen mukaan hankkeen päästölaskennassa huomioitiin hiilidioksidin (CO₂) lisäksi muut kasvihuonekaasupäästöt, joita ovat metaani (CH₄), typpioksiduuli (N₂O) ja ns. F-kaasut. Selostuksen taulukon 16-1 mukaisesti laskennassa huomioitiin materiaalivirtojen päästöt (raaka-aineiden kaivaminen ja valmistaminen), materiaalikuljetukset ja rakentamisen polttoaineen kulutus. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että YVA-selostuksessa ei ole mainintaa siitä, että ylävarastoaltaan kaivun aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä olisi arvioitu. Ylävarastoaltaalla sijaitsee jonkin verran suoalueita, joiden kaivuusta ja läjityksestä aiheutuu hiilidioksidi-, metaani-, ja typpioksiduulipäästöjä, jotka olisi tullut laskennassa ottaa huomioon, kuin myös ylävarastoaltaan hiinieluvaikutus ja turpeen hävikki.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä tulee edistää. YVA-selostuksessa tähän tavoitteeseen oli vastattu toteamalla, että hanketoiminta ei sijoitu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille alueille tai estä ekologisten yhteyksien säilymistä. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-selostuksen perusteella hankkeen vaikutukset kuitenkin ulottuvat ylävarastoaltaan kaakkoisosassa sijaitsevalle erittäin uhanlaisen vanhan metsän alueelle ja vaihtoehto VE1b:n osalta lisäksi Ottavaaran luonnonsuojelualueelle. Siten hankkeen kaavoituksesta voidaan katsoa syntyvän välillisiä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ja edellä kuvattujen alueiden kasvi- ja lintulajistoon.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että arviointiselostuksen maisemavaikutuksia esittävät havainnekuvat olivat epäselviä. Havainnekuvien nykytilanteet tulisi kuvata paikan päällä otetuilla kuvilla. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että läjitysalue ja patojen rakenteet saattavat erottua voimakkaammin maisemasta kuin mitä YVA-selostuksessa on esitetty. Lisäksi maisemavaikutuksia Ailanganjoen varteen suunnitelluille uusille rakennuspaikoille ei ollut arvioitu.

Ihmiset ja yhteiskunta

Kemijärven kaupungin teettämän mielipidekyselyn vastauksissa on tuotu esiin muun muassa ihmisten huoli sedimenttien mahdollisesti sisältämistä haitta-aineista ja niiden välillisistä ja suorista vaikutuksista ihmisiin ja ihmisten terveyteen esimerkiksi kalastuksen kautta. YVA-selostuksessa todetaan, että alustavien tutkimusten perusteella ruopattavan sedimentin haitta-ainepitoisuudet olivat pieniä, joten ruoppausten aiheuttama haitta-ainekuormitus alueen kalastolle voidaan arvioida vähäiseksi ja terveydellisiä vaikutuksia ihmisiin ei arvioida syntyvän. Kemijärven kaupungin ympäristön- ja terveysuojeluviranomainen huomauttaa, että koska alustavista sedimenttitutkimuksista ei ole esitetty tarkempia tietoja, kuten sitä mitä on tutkittu ja miten, niin selostuksessa esitetyn arvion ihmisiin ja ihmisten terveyteen kohdistuvista vaikutuksista ei voida katsoa tulleen perustelluksi.

§ 135

Lausunto Lapin ELY-keskuksesta YVA-selostuksesta, Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle

ROIDno-2025-3440

Valmistelija / lisätiedot:

Pekka Peuranen, ympäristötarkastaja, pekka.peuranen@rovaniemi.fi
Päivi Rata-Romakkaniemi, terveystarkastaja, paivi.rata-romakkaniemi@rovaniemi.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö YVA-selostuksesta, Ailangantunturin pumppuvoimalahanke, Kemijärvi ja Rovaniemi LAPELY/841/2024

LAUSUNTO ASIASSA:

**AILANGANTUNTURIN PUMPPUVOIMALAITOS JA 400 kV VOIMAJOHTO
PIRTTIKOSKELLE – HANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUS**

LAUSUNTOPYYNTÖ:

LAPELTY/841/2024

**ROVANIEMEN KAUPUNGIN, RAKENNUSVALVONTA-, YMPÄRISTÖNSUOJELU- JA
TERVEYDENSUOJELUVIRANOMAISEN LAUSUNTO**

HANKKEEN KUVAUS

Kemijoki Oy suunnittelee Ailangantunturille pumppuvoimalaitosta (550 MW) sekä voimajohtoa (400kV) Pirttikosken sähköasemalle. 30 km voimajohdosta sijoittuu olemassa olevan 110 kV:n Pirttikoski-Jumisko voimajohdon rinnalle levantäen johtokatua. Pumppuvoimalaitoksen ylävarastona toimii Ailangantunturin päälle padottava vesivarastoallas, jonka pinta-ala on noin 1 neliökilometri ja maksimitilavuus on 13 miljoonaa kuutiometriä. Pudotuskorkeus on noin 200 metriä ja maanalainen vesitunneli on noin 4.5 km pitkä. Tunnelin halkaisija on noin 9 metriä. Alavarastona toimii Kemijärven Kuusilahti.

YVA-MENETTELY

YVA-lain mukaan tulee tehdä ympäristövaikutusten arviointimenettely, jos hanke kuuluu laissa lueteltujen hankkeiden joukkoon. Tämä hanke on sellainen. YVA menettelyssä esitetään ensin YVA-ohjelma, jossa kuvataan hanke ja sillä hetkellä tiedossa olevia asioita alueen ympäristöstä. Ohjelmassa kerrotaan se mitä asioita hankkeen ympäristövaikutuksista aiotaan tarkemmin tutkia. Hankkeesta pyydetään ELY-keskuksesta toimesta lausuntoja alueen kunnilta, viranomaisilta ja eri toimijoilta. ELY keskus huomioi nämä asiat ja tarvittaessa pyytää lisäselvityksiä. Em. perusteella tehdään hankkeen YVA selostus, josta lausuntojen jälkeen vastuuviranomaisen toimiva ELY keskus antaa asiasta perustellun päätelmän. YVA menettely ei ole varsinainen lupamenettely, mutta on edellytys alueen kaavoitukselle ja siihen perustuville hankkeen rakennusluville.

YVA menettelyssä on yhteysviranomaisena Lapin ELY-keskus ja ympäristökonsulttina AFRY Finland Oy.

HANKKEEN VAIHTOEHDOT

Vaihtoehto VE0 hanketta ei rakenneta

Vaihtoehto VE1 Pumppuvoimalaitoksen rakentaminen Ailangantunturille.
Pumppuvoimalaitoksen kokonaisteho on 550 MW.

Sähkönsiirto VE1a Voimajohto sijoittuu Ailangantunturin länsipuolelle kohti Ailanganjokea ja sen suuntaisesti ennen liittymistä olemassa olevaan voimajohtokatuun, jossa voimajohto kulkee olemassa olevan voimajohdon rinnalla.

Sähkönsiirto Ve1b Voimajohto sijoittuu Ailangantunturin itäpuolelle ennen liittymistä olemassa olevaan voimajohtokatuun, jossa voimajohto kulkee olemassa olevan voimajohdon rinnalla.

YVA-SELOSTUKSESSA ESITETYT ASIAT

YVA-selostuksessa esitetään seuraavat asiat:

1. Johdanto
2. Hankkeen kuvaus ja arvioitavat vaikutukset
3. Tekninen kuvaus
4. Hankkeen edellyttämät luvat, suunnitelmat ja päätökset
5. YVA-menettely
6. Arviointityön kuvaus
7. Pintavedet
8. Kalasto, kalastus ja pintavedet
9. Maa- ja kallioperä sekä pohjavede
10. Kasvillisuus, linnusto ja luontotyypit
11. Muu eläimistö
12. Natura- ja luonnonsuojelualueet
13. Poronhoito
14. Liikenne
15. Melu ja värinä
16. Ilmasto
17. ilmanlaatu
18. Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö
19. Maisema ja kulttuuriympäristö
20. Ihmiset ja yhteiskunta

21. Turvallisuus
22. Vaihtoehtojen vertailu ja vaikutusten merkittävyyden arviointi
23. Ehdotus seurantaohjelmaksi
24. Lähdeluettelo

Rovaniemen rakennusvalvontaviranomaisen lausunto:

Asiasta ei ole erityistä lausuttavaa Rovaniemen osalta.

Rovaniemen terveydensuojeluviranomaisen lausunto:

Molemmissa hankkeen sähkönsiirtovaihtoehtoisissa 400 kV:n voimajohto on suunniteltu Rovaniemen alueella rakennettavaksi olemassa olevan johtoalueen itäpuolelle ja liittyvän Pirttikosken sähköasemaan. Pirttikoskella sijaitsee useita asuinkiinteistöjä kahden kilometrin säteellä johtoalueesta, lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat johtoalueen välittömässä läheisyydessä. Lähin asuinrakennus sijoittuu 70 metrin etäisyydelle olemassa olevasta voimajohdosta. Uuden voimajohdon rakennuttua sen rinnalle etäisyys lyhenee 60 metriin voimajohdon keskilinjasta katsottuna. Selostuksen mukaan hanke suunnitellaan ja rakennetaan siten, ettei voimajohdosta aiheudu haitallisia terveysvaikutuksia sen rakennus- ja toiminta-aikana tai toiminnan jälkeen. Voimajohdon melua sekä sähkö- ja magneettikenttien voimakkuutta verrataan viranomaisten asettamiin ohje- ja raja-arvoihin, joiden ylittyminen voi aiheuttaa terveyshaittoja. Voimajohtojen koronaääni ei ylitä melun ohjearvoja, mutta ääni voidaan kokea voimajohdon välittömässä läheisyydessä häiritseväksi.

Yhteisvaikutuksia sähkönsiirron osalta ei ole arvioitu muiden sellaisten hankkeiden kanssa, joissa myös tarkastellaan voimajohtolinjavaihtoehtoja Pirttikosken sähköasemalle (mm. Askanaavan ja Kapustan pumppuvoimalaitokset, useat tuulivoimahankkeet).

Rovaniemen ympäristönsuojeluviranomainen:

Selostuksessa on riittävästi tunnistettu ja huomioitu hankkeeseen vaikuttavat ympäristö- ym. tekijät. Hanke saattaa vaikuttaa Rovaniemelle sähkölinjan rakentamisen lisäksi hankkeen rakennus- ja käytön aikaiseen veden laatuun. Tämän vuoksi on syytä tarvittaessa kiinnittää huomio haitallisten päästöjen estämiseen, eli lähinnä veden samentumiseen. Selostuksen perusteella hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia Rovaniemen kaupungin alueelle. Lausunnon antaja ei kommentoi hanketta siltä osin kuin se sijoittuu Kemijärven kaupungin alueelle. Hankkeeseen liittyvän voimajohdon osalta olisi hyvä selvittää yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden suhteen, kuten terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa on esitetty. Lausunnon antaja pitää YVA-selostusta riittävänä.

Ehdotus

Esittelijä: Hannu Kangas, johtava rakennustarkastaja

Ympäristölautakunta päättää antaa edellä mainittujen viranomaisten lausunnon asian valmistelijoiden esitysten mukaisesti.

Päätös

Jäsen Vilma Ohinmaa ilmoitti esteellisyydestä ja poistui kokouksesta tämä asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi. (Hallintolaki 28.1 § kohta 3 intressijäävi)
Ympäristölautakunta kuuli asiassa johtava ympäristötarkastaja Tarja Bergmania.

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti esittelijän esityksen mukaisesti.

Esteellisyys

Vilma Ohinmaa

Tiedoksi

Lapin ELY keskus

Päätöspöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä Rovaniemen kaupungin verkkosivuilla 1.10.2025 alkaen.

Otteen oikeaksi todistaa

Rovaniemi
25.09.2025

A handwritten signature in blue ink, reading 'Marita Kuoksa'.

Marita Kuoksa
hallintosihteeri

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostilla, 25.9.2025

Muutoksenhakukielto
§135

Muutoksenhakukielto
MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee Kuntalain 410/2015, 136 §:n mukaan vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Jakelun mukaan

Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle - hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten käsiteltävänä Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle - hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Hanke sijoittuu Kemijärven kaupungin alueelle sekä voimajohtovaihtoehtojen osalta myös Rovaniemen kaupungin alueelle.

Yhteysviranomaisen varaa jakelussa mainituille tahoille mahdollisuuden lausunnon antamiseen arviointiselostuksesta **viimeistään 26.9.2025**. Lausunnot pyydetään toimittamaan ELY-keskuksen kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi tai PL 8060, 96101 Rovaniemi. Lausunnoissa pyydetään mainitsemaan asian diaarinumero LAPELY/841/2024. Sähköisen lausunnon toivotaan olevan kopioitavassa muodossa.

Asiakirjat löytyvät 30.7.2025 alkaen ympäristöhallinnon verkkosivuilta ymparisto.fi/ailangantunturin-pumppuvoimala-YVA.

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Olli-Pekka Vieltojärvi, sähköposti olli-pekka.vieltojarvi@ely-keskus.fi, puh. 0295 037 093.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Hyväksyjänä on ylitarkastaja Hannu Raasakka.

Jakelu

Kemijärven kaupunki
Kemijärven kaupungin rakennusvalvontaviranomainen
Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta
Rovaniemen kaupunki
Rovaniemen kaupungin rakennusvalvontaviranomainen
Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Kainuun ELY-keskus, patoturvallisuusviranomainen
Lapin aluehallintovirasto
Metsähallitus, luontopalvelut
Metsähallitus
Lapin liitto
Lapin hyvinvointialue / pelastuslaitos
Lapin maakuntamuseo
Fingrid Oyj
Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Luonnonvarakeskus
Väylävirasto
Maanmittauslaitos
GTK
Hirvasniemen paliskunta
Pyhä-Kallion paliskunta
Vanttauksen paliskunta
Paliskuntain yhdistys
Suomen metsäkeskus
Metsänhoitoyhdistys Lappi
MTK-Lappi
Suomen luonnonsuojeluliitto, Lapin piiri ry
Metsänhoitoyhdistys Metsä-Lappi
Yli-Kemin kalatalousalue
Kemijärven osakaskunta
Lapin vapaa-ajan kalastajat ry
Kemijärven ammattikalastajat ry
Kemijärven riistanhoitoyhdistys ry
Ryti-Lehtolan kyläseura ry
Kemijärven yrittäjät
Kemijärven matkailu ry
Villilohi ry

Tämä asiakirja LAPELY/841/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/841/2024 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Raasakka Hannu 25.07.2025 12:28

Tämä asiakirja LAPELY/841/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/841/2024 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Raasakka Hannu 25.07.2025 12:28

26.9.2025

144/11.00.02/2024

kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntö 25.7.2025 (LAPELY/841/2024)

Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

Hankkeen kuvaus

Kemijoki Oy suunnittelee Kemijärven Ailangantunturille pumppuvoimalaitosta (550 MW) sekä 38 km:n voimajohtoa (400 kV) Pirttikosken sähköasemalle. 30 kilometriä voimajohdosta sijoittuu olemassa olevan 110 kV:n Pirttikoski–Jumisko-voimajohdon rinnalle levantäen johtokatua. Pumppuvoimalaitoksen ylävarastona toimii Ailangantunturin päälle padottava vesivarastoallas, jonka pinta-ala on noin 1 km² ja maksimitilavuus on 13 milj. m³. Putouskorkeus on noin 200 metriä ja maanalainen vesitunneli on noin 4,5 km pitkä. Tunnelin halkaisija on noin 9 metriä. Alavarastona toimii Kemijärven Kuusilahti.

Hankkeen YVA-menettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE1: Pumppuvoimalaitoksen rakentaminen Ailangantunturille. Pumppuvoimalaitoksen kokonaisteho on 550 MW.

Sähkön siirron osalta YVA-menettelyssä tarkastellaan vaihtoehtoja:

Sähkön siirto VE1a: Voimajohto sijoittuu Ailangantunturin länsipuolelle kohti Ailanganjokea ja sen suuntaisesti ennen liittymistä olemassa olevaan voimajohtokatuun, jossa voimajohto kulkee olemassa olevan voimajohdon rinnalla.

Sähkön siirto VE1b: Voimajohto sijoittuu Ailangantunturin itäpuolelle ennen liittymistä olemassa olevaan voimajohtokatuun, jossa voimajohto kulkee olemassa olevan voimajohdon rinnalla.

Suhde maakuntakaavaan

Ailangantunturin hankealue sijoittuu 21.9.2022 voimaan kuulutetun Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.

Osa suunnitellusta hankealueesta kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueeseen Itä-Lappi-Ranua-Rovaniemi matkailualue (mv 8401). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistystyksen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäyttöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.

Hankkeen vesitunnelin linjalla sijaitsee maakuntakaavassa osoitettu poronhoidon kannalta erityisen tärkeä aita Palomaan erotusaita (ph 5659). Merkinnällä osoitetaan poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä alueita, kohteita tai kiinteitä laidunkieritoaitoja. Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden/alueiden säilyminen. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että poronhoidon kannalta erityisen

tärkeille kohteille voi johtaa pitkiäkin porojen kuljetusreittejä ja niihin liittyviä poroaitoja. Moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit tulee suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman harvoissa kohdissa pysyvän poroaidan kuten työ- ja laidunkiertaidan kanssa ja että porojen kulku aidan läpi reitin kohdalta pyritään estämään.

Hankealueen läheisyyteen sijoittuu tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Merkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ominaisuuksiltaan arvokkaita ja jotka voivat olla tai ovat yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä. Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu, määrä tai käyttökelpoisuus vedenhankintaan eivät niiden vaikutuksesta heikkene.

Hankealueen läheisyyteen sijoittuu lisäksi arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma. Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat harjualueet, moreenimuodostumat, kivikot, ranta- ja tuulikerrostumat, kallioalueet tai muut vastaavat arvokkaat geologiset muodostumat. Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien erityispiirteet.

Sähkönsiirtovaihtoehdot kulkevat maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaisella alueella. Sähkönsiirtovaihtoehdot yhtyvät ja kulkevat maakuntakaavassa osoitetun olemassa olevan Jumisko-Pirttikoski voimajohdon kanssa samassa maastokäytävässä Pirttikosken sähköasemalle. Maakuntakaavassa olemassa olevan voimajohdon yhteyteen on osoitettu voimajohdon yhteystarvemerkinä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot ja olemassa oleva asutus sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia. Linjauksen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Toiminta tulee suunnitella siten, että rakentamisella ei vaaranneta alueen pohjavesiä.

Sähkönsiirtovaihtoehdot sivuavat maakuntakaavassa osoitettua luonnonsuojelualueutta Ottavaara (SL 4289). Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita sekä Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjä alueita.

Sähkönsiirtoreitti kulkee useiden maakuntakaavassa osoitettujen poronhoidon kannalta erityisen tärkeän alueen/kohteen/aidan Välimaa (ph 5795), Korvenaita (ph 5796) ja Hetelahti (ph 5794) läheisyydestä sekä ylittää paliskuntien välisen rajan/esteadan. Merkinnällä osoitetaan paliskuntien välinen raja tai esteaita. Moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit tulee suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman harvoissa kohdissa paliskunnan esteaidan kanssa ja että porojen kulku aidan läpi reitin kohdalta pyritään estämään.

Sähkönsiirtoreitti kulkee kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeän alueen tai kohteen Luusuan kylä (ma 5922) läpi. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Kohteeseen tai alueeseen merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on alueelliselle vastuumuseolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Sähkönsiirtoreitti kulkee maaseudun kehittämisen kohdealueen Luusua-Juujärvi-Vanttauskoski-Tennilä (mk 8007) läpi. Merkinnällä osoitetaan maaseutuvyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Sähkönsiirtoreitti kulkee myös matkailun vetovoima-alueen, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueen Itä-Lappi-Ranua-Rovaniemi matkailualue (mv 8401) läpi.

Lisäksi sähkönsiirtoreitti ylittää kaksi kertaa Kemijoen ja seututien 944 Autti–Kemijärvi.

Sähkönsiirtoreitin pohjoispuolelle sijoittuu muinaismuistokohde Neitilä (SM 3503). Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain nojalla suojeltuja maakuntakaavaan valittuja alueita tai kohteita. Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon lausunto.

Sähkönsiirtoreitti ylittää ekologisen yhteystarpeen merkinnän. Merkinnällä osoitetaan ekologiseen verkostoon liittyviä olemassa olevia tai tavoitteellisia yhteyksiä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät yhteydet.

Sähkönsiirtoreitin loppuosa ylittää paliskuntien välisen rajan sekä moottorikelkkailureitin.

Sähkönsiirtoreitti päättyy energiahuollon alueelle Pirttikosken voimalaitos ja suurmuuntamo (EN 2259). Merkinnällä osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimalaita ja suurmuuntamoalueita varten varattuja alueita. Kohdekohtaisen suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset vaelluskalojen kulkua varten.

Pirttikosken sähköaseman läheisyydessä on maa-aineisten ottoalueen/-kohteen Pirttikoski (EO 2473). Merkinnällä osoitetaan alueita soran tai muiden maa-ainesten ottoa varten.

Pirttikosken sähköaseman läheisyydessä sijaitsee kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue tai kohde, Pirttikosken voimalaitosyhdyiskunta (maV 4608). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Kohteeseen tai alueeseen vaikuttavissa hankkeissa on alueelliselle vastuumuseolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on annettu myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä muun muassa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen edistämiseksi sekä poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäyttöisten toiminta- ja kehittämisellä turvaamisesta.

Osa hankealueesta sijoittuu Kemijärven ranta-alueella voimassa olevan Kemijärven ranta-osayleiskaavan (Isokylä, Kallioranta-Ailanganlahti-Tossanlahti) alueelle. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa, mutta on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaava 2050 kuulutettiin vireille 24.1.2025. Vaihemaaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet. Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet. Vaihemaaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-alaisen M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemaaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Lapin liiton näkemys

Lapin liitto on lausunut Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 13.6.2024.

Hankkeen YVA-selostuksessa on tuotu kattavasti esille Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava sekä sen hankealuetta ja sähkönsiirtoreittiä koskevat kaavamerkinnot. YVA-selostuksessa on lisäksi tuotu esille vireillä oleva Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaava 2050.

Kappaleessa 16.2.1 Ilmastotavoitteet ja alueen päästöt on tuotu esille Lappi-sopimus, joka koostuu Lapin maakuntaohjelmasta 2022–2025 sekä vuoteen 2040 ulottuvasta maakuntasuunnitelmasta. Vuoden 2025

aikana päivitetään Lappi-sopimus, joka sisältää maakuntasuunnitelman vuoteen 2045 sekä maakuntaohjelman vuosille 2026–2029.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia suhteessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ratkaisuihin.

YVA-selostuksessa todetaan, että Ailangantunturin pumppuvoimalaitos- ja voimajohtohankkeesta kohdistuu negatiivisia vaikutuksia erityisesti Hirvasniemen paliskunnan poronhoitoon. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on annettu koko maakuntakaava-aluetta koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan *Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.*

Lapin liiton virasto toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa on tärkeä pyrkiä lieventämään poronhoitoon kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Lisäksi yhteistyöhön Hirvasniemen paliskunnan kanssa tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa erityistä huomiota.

Arviointiselostuksen mukaan hankkeella on suuria negatiivisia vaikutuksia mm. kasvillisuuteen ja luontotyypeihin sekä läheisiin suojelualueisiin. Lisäksi negatiivisia vaikutuksia kohdistuu mm. asukkaisiin ja alueen käyttäjiin. Lapin liiton virasto toteaa, että edellä mainittujen haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja niiden mahdolliseen vapaaehtoiseen kompensointiin tulee hankkeen jatkosuunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota.

LAPIN LIITTO

Ari Pesonen
vs. suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Tiina Elo, ympäristöasiantuntija

26.9.2025

Viite: Lausuntopyyntö 25.7.2025

Asia: KEMIJÄRVI ja ROVANIEMI – Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus (LAPELY/841/2024)

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Lapin maakuntamuseon lausuntoa Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-menettely) annetun lain (252/2017) mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten. Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Kemijärven ja Rovaniemen kaupunkien alueesta vastaavana museolain (314/2019) mukaisena alueellisena vastuumuseona museolain 7§ 1 momentin 2 kohdan mukaisen kulttuuriympäristötehtävänsä puitteissa.

Hankealue sijaitsee Kemijärven ja Rovaniemen kaupunkien alueella pumppuvoimalaitoksen sijoituessa Ailangantunturin alueelle noin 22 km Kemijärven keskustasta etelään. Voimajohtolinjausvaihtoehdot puolestaan kulkevat voimalaitosalueelta Rovaniemen kaupungin puolelle Pirttikoskelle. Rakennettavan voimajohdon pituus on noin 38 km.

Arkeologia

Hankealueella (mukaan lukien voimajohtoalue) on teetetty arkeologinen inventointi (Salo & Huttunen 2023). Lapin maakuntamuseon arkeologi on viranomaisneuvottelussa 16.5.2025 edellyttänyt raporttiin tehtävän täydennyksiä, lähinnä puutteellisten karttaliitteiden osalta. Raporttiin ei oltu sisällytetty selkeää esitystä maastossa inventoiduista alueista. YVA-selostuksen liitteenä olevaan raporttiin nämä karttaliitteet on lisätty.

Inventoinnissa todetuista kohteista Lapin maakuntamuseo on todennut kiinteiksi muinaisjäännöksi 5 kpl, jotka huomioidaan selostuksessa. Muut kaksi

(2) inventoinnissa löydettyä kohdetta Lapin maakuntamuseo totesi moderneiksi ja todennäköisesti edelleen käytössä oleviksi kiinteistöjen rajamerkeiksi.

Kohteen 1000055821 (Perävaara 1) muinaisjäännöstunnuksessa on kirjoitusvirhe. Tunnukseksi annetaan 100055821, kun se todellisuudessa on 1000055821.

Selostuksessa ei huomioida valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia alueita (VARK), joita koskevan inventoinnin valtioneuvosto on hyväksynyt maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvaksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi 7.11.2024 ja joka on tullut voimaan 1.3.2025. Lisätietoja: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/valtakunnallisesti-merkittavat-arkeologiset-kohteet-vark>

Arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu selostuksessa pääosin riittävällä tavalla. Lapin maakuntamuseo korostaa, että hankkeen toteutusvaiheessa, hankkeen vaikutusalueella olevan arkeologisen kulttuuriperinnön lähellä tapahtuvasta maankäytöstä tulee hyvissä ajoin pyytää Lapin maakuntamuseon lausunto.

Selostusta tulee täydentää korjaamalla em. virhe kohteen 1000055821 muinaisjäännöstunnuksessa, sekä huomioimalla VARK-alueet.

Rakennettu kulttuuriympäristö

YVA-selostuksessa on tunnistettu valtakunnallisesti, maakunnallisesti maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Paikallisesti merkittäviä kohteita ei ole tunnistettu.

Maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia varten on laadittu muutama havainnekuva. Havainnekuvia tai kuvasovitteita ei kuitenkaan ole esitetty kulttuuriympäristökohteista. Hankkeen

vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maisemaan on laadittu asiantuntija-arviona.

YVA-selostuksen mukaan maisemallinen muutos on pääasiassa havaittavissa hankealueen lähiympäristössä, ja vaikutukset jäävät paikallisiksi. Muutoksen suuruus on korkeintaan kohtalainen kielteinen. Voimajohtojen maisemavaikutus voimistuu, mutta maisemalliset yhteisvaikutukset jäävät vähäisiksi. Hankkeen maisemallisen vaikutuksen merkittävyys on vähäinen kielteinen. Kulttuuriperinnön osalta herkkyys arvioidaan korkeintaan kohtalaiseksi, sillä vaikutusalueella sijaitsee yksittäisiä kiinteitä muinaisjäännöksiä.

YVA-selostuksessa esitettyä rakennetun kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten arviointia voidaan pääosin pitää riittävänä, joskin asiantuntija-arvioinnin tueksi olisi ollut hyvä esittää kuvasovitteita, hankkeen visuaaliset vaikutukset olisivat asianosaisten helpommin hahmotettavissa.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut amanuenssi (rakennettu kulttuuriympäristö) Jani Hiltunen.

Rovaniemi 26. syyskuuta 2025

Jari-Matti Kuusela
Arkeologi, FT, dos.

Hanna Kyläniemi
Museonjohtaja

Jakelu: Lapin ELY-keskus
Museovirasto

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Raimo Eino Itkonen	Telia Tunnistus	25.09.2025 13:20:41 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (6 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Lapin ELY-keskus

kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Viite LAPELY/841/2024

Metsähallituksen lausunto Kemijärven Ailangantunturin pumppuvoimalahankkeen YVA-selostuksesta

Lapin ELY-keskus on kuuluttanut Kemijärvelle sijoittuvan Ailangantunturin pumppuvoimalaitoksen ja Kemijärvelle ja Rovaniemelle sijoittuvan 400 kV:n voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus). Hankkeessa alueelle on tarkoitus toteuttaa pumppuvoimalaitos ja sen ulkoinen sähkönsiirto. Hankkeesta vastaa Kemijoki Oy.

YVA-menettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

VE0 hanketta ei toteuteta.

VE1 Ailangantunturin päälle rakennetaan pinta-alaltaan noin 1 neliökilometrin kokoinen ylävarasto patoamalla ja maastonmuotoja hyödyntäen. Ylävarastolle ja huoltotunnelin suulle rakennetaan kulkutie. Ailangantunturiin louhitaan vesitunneli veden johtamiselle ja tila voimalaitokselle sekä huoltotunneleita.

Kemijärven Kuusilahteen ruopataan noin 1 kilometriä pitkä alue, joka on 24...10 metriä syvä, jotta vedenjohtaminen Kemijärveen onnistuu kaikilla vedenkorkeuksilla. Pumppuvoimalaitoksen sähköteho on 550 MW.

Sähkönsiirto pumppuvoimalaitokselta Pirttikosken sähköasemalle toteutetaan noin 38 kilometrin pituisella 400 kV voimajohdolla, jolle rakennetaan omat pylvää, ja olemassa olevaa voimajohtokäytävää levennetään.

Kuusilahdessa tunneli yhdistyy Kemijärveen betonisten vedenottoaukkojen avulla, joihin rakennetaan huoltoa varten luukut. Vedenottoaukon pohjan taso on +125 m eli se on noin 24 metriä syvä.

Sähkönsiirron vaihtoehdot:

VE1a Voimajohto kulkee Ailangantunturin länsipuolelta ennen olemassa olevaan 110 kV:n voimajohtokäytävään liittymistä.

VE1b Voimajohto kulkee Ailangantunturin itäpuolelta ennen olemassa olevaan 110 kV:n voimajohtokäytävään liittymistä, ja ylittää Ottavaaran Natura-alueen luoteiskulman.

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Metsähallitus lausuu asiasta valtion maiden haltijana sekä tiettyjen petolintulajien asiantuntijaviranomaisena ja niiden seurannan valtakunnallisesta koordinoinnista vastaavana tahona.

Metsähallitus on tutustunut Ailangantunturin pumppuvoimalaitoksen ja voimajohdon YVA-selostukseen ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa**Vaikutukset Ottavaaran Natura 2000 -alueeseen**

Metsähallitus lausuu hankkeen vaikutuksista Ottavaaran Natura 2000 -alueeseen erillisessä liitteessä. Liite toimitetaan viranomaiskäyttöön.

Dialogialue

Arviointiselostuksessa (luku 12.2) kerrotaan Ailangantunturin dialogialueesta ja todetaan, että aluetta ei ole lakisääteisesti suojeltu. Alueesta ei ole perustettu luonnonsuojelulain mukaista luonnonsuojelualueita, mutta alue on tällä hetkellä Metsähallituksen omalla maankäyttöpäätöksellä perustettu suojelumetsä, jonka perustamistarkoituksena on luonnonsuojelu. Suojelumetsässä ei tehdä metsätaloustoimia. Ailangantunturin itäpuolelle suunniteltu voimajohtolinja VE1b kulkisi dialogialueen läpi.

Ailangantunturin dialogialueella on toteutettu vuonna 2024 Metsähallituksen vanhojen ja luonnontilaisten metsien inventointiprojektin mukainen inventointi, missä yhteydessä alueella on havaittu kansalliset vanhan metsän kriteerit täyttäviä metsäalueita. On todennäköistä, että Ailangantunturin dialogialueelle tullaan esittämään myös luonnonsuojelulain mukaista suojelualueita, perustuen kansallisiin vanhan metsän kriteereihin (<https://www.metsa.fi/projekti/vanhojen-ja-luonnontilaisten-metsien-inventointi-2024-2025/>). Alue tulevat todennäköisesti kohdistumaan mm. Ailangantunturin itäpuolelle suunnitellun voimajohtolinjan VE1b:n vaikutusalueelle.

Salassa pidettävä osuus alkaa

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14

Sisältää salassa pidettävää tietoa, julkisuuslaki 24 § kohta 14**Salassa pidettävä osuus päättyy**

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet maankäytön erityisasiantuntija Pirjo Rautiainen, luonnonsuojelun erityisasiantuntija Harri Taavetti ja Heli Suurkuukka sekä suunnittelupäällikkö Ossi Pesälä.

Raimo Itkonen

Tiimivastaava

Metsähallitus, Luontopalvelut

Asia: Ailangantunturin pumppuvoimalahanke ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle, Kemijärvi ja Rovaniemi, YVA-selostus (LAPELY/841/2024)

Lapin ELY-keskus
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt 25.7.2025 Luonnonvarakeskukselta lausuntoa Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle - hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Hanke sijoittuu Kemijärven kaupungin alueelle sekä voimajohtovaihtoehtojen osalta myös Rovaniemen kaupungin alueelle. Kemijoki Oy suunnittelee Kemijärven Ailangantunturille pumppuvoimalaitosta (550 MW) sekä 38 km:n voimajohtoa (400 kV) Pirttikosken sähköasemalle. Pumppuvoimalaitoksen ylävarastona toimii Ailangantunturin päälle padottava vesivarastoallas, jonka pinta-ala on noin 1 km² ja maksimitilavuus on 13 milj. m³. Putouskorkeus on noin 200 metriä ja maanalainen vesitunneli on noin 4,5 km pitkä. Tunnelin halkaisija on noin 9 metriä. Alavarastona toimii Kemijärven Kuusilahti. Nyt antamassaan lausunnossa Luke keskittyy poronhoitoon ja porotalouteen sekä vesistöihin ja kalakantoihin liittyviin asiakokonaisuuksiin.

2 Lausunto

Poronhoito:

Poronhoidollisesti Ailangantunturin pumppuvoimalaitoksen ja voimajohdon vaikutukset kohdistuisivat erityisesti Hirvasniemen paliskunnan poronhoitoon sekä toissijaisesti myös Pyhä-Kallion ja Vanttauksen paliskuntien poronhoitoon. "Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle" - ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (YVA-selostus 12.7.2025) kuvataan suunniteltu hanke sekä hankealue erittäin monipuolisesti. Poronhoidon osalta kuvauksessa hyödynnetään monipuolisesti eri aineistoja sekä paikallisten poronhoitajien kanssa käytyjä keskusteluja. Raportin sivulla 88 mainitaan, että poronhoitolain (PHL) 53 § mukainen neuvottelu on järjestetty 12.6.2025, mutta Liitteestä 10 ja raportin sivulta 266 ilmenee, että neuvottelu pidettiin ainoastaan PHL 53 § kaltaisena neuvotteluna, sillä Paliskuntainyhdistykselle ei ollut lähetetty kutsua. Uusi PHL 53 § mukainen neuvottelu on tarkoitus järjestää syksyn 2025 alussa, mutta sen sisällöstä ei YVA-selostuksessa ole vielä tietoa.

Hankealueen poronhoito on kuvattu erittäin hyvin YVA-selostuksessa. Myös hankkeen todennäköisiä ja mahdollisia vaikutuksia poronhoitoon on tunnistettu monipuolisesti. YVA-selostuksessa on tunnistettu mm. seuraavat poronhoitoa todennäköisesti haittaavat tai rajoittavat tekijät:

- Hankkeen (ja muiden maankäyttöhankkeiden) suunnittelun aiheuttama epävarmuus elinkeinon tulevaisuudennäkymiin.
- Palomaan erotusaidan käytön vaikeutuminen ja todennäköinen käytön estyminen vähintäänkin rakentamisaikana (4–5 vuotta).
- Suorat ja epäsuorat laidunalueiden menetykset (epäsuoria laidunalueiden menetyksiä rakennusaikana ei ole numeerisesti laskettu, mutta niitä on

sanallisesti kuvailtu).

- Muutokset kevät- ja syyskierrossa sekä laidun-, rykimä- ja vasomisaluiden käytössä.
- Rakennusaikana suuri määrä raskasta liikennettä ja työmaa-ajoneuvoja, jotka lisäävät riskejä porokolareille tai vaativat porojen kulkureittien rajoittamista.
- Hankkeesta aiheutuvat lisätyöt ja lisäkustannukset poronhoidolle.

Liitteessä 10 Hirvasniemen paliskunta toteaa, että yhteisvaikutukset ovat suurin tekijä, joka paliskuntaa huolestaa. Yhteisvaikutuksia ei YVA-selostuksessa ole kuitenkaan onnistuttu tarkasti arvioimaan. Syyksi ilmaistaan mm., että "Yhteisvaikutusten arviointi hanketasolla on hyvin vaikeaa ja YVA:ssa on mahdollista tarkastella vain olemassa olevien tai hyväksytyjen hankkeiden vaikutuksia". YVA-selostuksessa yhteisvaikutuksista kuitenkin todetaan mm.:

- Eri osissa paliskuntaa tapahtuvat muutokset vaikuttavat koko paliskuntaan ja sen eri osiin ja työporukoihin.
- Poronhoitoalueella maankäyttöön kohdistuu jatkuvasti paineita ja kumuloituvia vaikutuksia, jotka hankaloittavat paliskuntien toimintaa ja kuluttavat poronhoidon taloudellista, henkistä ja kulttuurista pääomaa.
- Vastuu yhteisvaikutuksista muodostuvien haittojen arvioinnista, havaitsemisesta ja kommunikoimisesta jää helposti paliskunnille.

Luonnonvarakeskus yhtyy näihin YVA-selostuksessa esitettyihin arvioihin ja pitää tärkeänä, että yhteisvaikutukset huomioidaan myös hanketoimijoiden puolelta. Hankkeita suunniteltaessa ja haitallisten vaikutusten lievennyskeinoja etsittäessä tulisi huomioida mahdolliset yhteisvaikutukset muun maankäytön kanssa, jotta yhteisvaikutuksista syntyvä kumuloituva haitta ei jäisi yksin paliskuntien ratkaistavaksi. Luonnonvarakeskus haluaa korostaa, että teollisen maankäytön lisäksi, poronhoito kokee haittaa myös mm. metsätalouden, maanviljelyn, loma-asumisen, koirametsästyksen ja petoeläinten vaikutuksesta. Myös näiden tekijöiden kanssa syntyy kumuloituvia vaikutuksia, kun paliskunnan laitumiin ja toimintatapoihin kohdistuu häiriöitä. Osin näitä ongelmia on kuvattu myös YVA-selostuksessa.

Vaikutusten merkittävyyttä YVA-selostuksessa on arvioitu Imperia-menetelmän mukaisesti. Yhteenvetona vaikutusten merkittävyydestä todetaan: "Hirvasniemen paliskunnassa koetaan vaikutukset sen poronhoidon toiminnalle merkittäviksi ja ne on arvioitu kokonaisuutena tässä arvioinnissa kohtalaisiksi kielteisiksi. Pyhä-Kallion ja Vanttauksen paliskunnille kokonaisvaikutukset ovat vähäisiä, kohdistuen pääosin voimajohdon rakentamisvaiheeseen". Luonnonvarakeskus näkee, että ainakin paikoin ja vähintäänkin ajallisesti vaikutukset Hirvasniemen paliskunnalle voivat kuitenkin nousta kohtaisen sijaan vähintäänkin suuriksi. Näkemystä tukee mm. se, että koko Hirvasniemen paliskuntaa koskien yksinomaan pumppuvoimalan vaikutus arvioidaan YVA-selostuksessa kohtalaisen kielteiseksi, mutta paliskunnan eteläosaan kohdistuvat muutokset arvioidaan luokkaan suuri kielteinen (s. 297). Lisäksi pelkän voimajohtohankkeen vaikutusten arvioidaan kokonaisuutena kohoavan kohtalaisen kielteisiksi (s. 299). Täten voimajohdon ja pumppuvoimalan yhteisvaikutus Hirvasniemen paliskunnalle on vähintäänkin rakentamisaikana todennäköisesti minimissään suuri.

YVA-selostuksessa on kuvattu keskeiset keinot vaikutusten lieventämiseksi. Luonnonvarakeskus näkee tärkeänä, että vaikutusten lieventämisen ohella haittoja myös kompensoidaan, mikäli niitä ei pystytä täysin poistamaan. Kompensaatiokeinona YVA-selostuksessa mainitaan ennallistaminen.

Myös Luonnonvarakeskus näkee, että paras ja ensisijainen keino haittojen kompensoimiseksi tulisi olla uusien laidunalueiden saaminen poronhoidon käyttöön. Uudet rauhalliset ja pysyvät laidunalueet parantavat poronhoidon jatkuvuutta todennäköisesti paremmin kuin esim. rahalliset korvaukset. Mikäli laidunalueilla ei pystytä haittaa täysin kompensoimaan, tulisi kuitenkin myös muita kompensatiokeinoja käyttää. Lisäksi vaikutusten lieventämisessä pitäisi huomioida myös se ylimääräinen työ mitä hanke teettää poronhoitajille. Myös monet lieventämistoimet itsessään lisäävät poronhoidon työtä ja siihen liittyvää epävarmuutta. Hankkeen kokonaisuudessaan poronhoidolle aiheuttamaan lisätyöhön tulisi löytää lieventämis- ja kompensatiokeinoja.

Hankkeen vaikutusten seurannasta ei poronhoidon osalta ole kuin yksi maininta (s. 295 ”Säännöllisen seurannan ja yhteistoiminnan avulla on mahdollista sopia lievennys- ja kompensatiokeinoista hankkeen aiheuttamiin haittavaikutuksiin”). Luonnonvarakeskus näkee, että hanketoimijan tulisi sitoutua myös seurantaan ja että seuranta tulisi tehdä yhteistyössä paliskuntien kanssa. YVA-selostuksessa moneen kertaan huomioidaan eri arvioiden epävarmuus, mikä merkittävästi vaikeuttaa vaikutusten arviointia. Tämä korostuu erityisesti yhteisvaikutusten arvioinnissa. Seuranta ja siihen liittyvät ehdolliset lievennyskeinot ja lisäkompensaatiot voisivat olla yksi tapa pienentää epävarmuuksista johtuvien mahdollisten virhearviointien vaikutuksia.

Kokonaisuudessaan YVA-selostuksessa on Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan huomioitu suurin osa hankkeen vaikutuksista alueen poronhoidolle. Myös vaikutusten merkittävyiden arviointi on tehty pääosin hyvin. Luonnonvarakeskus näkee kuitenkin, että yhteenvedo-osioissa vaikutusten merkityksiä on kuvattu liian yksipuolisesti ja kapea-alaisesti. Yhteenvedot päätyvät hankkeen kohtalaisen haitalliseen merkittävyyteen Hirvasniemen paliskunnalle, vaikka varsinaisessa arviossa nostetaan esille se, että vaikutukset jo yksinomaan pumppuvoimalasta voivat ainakin paikoin ja ajallisesti nousta suuriksi. Myös yhteisvaikutusten arviointi, joka oli Hirvasniemen paliskunnan edustajille keskeinen, on Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan ohut verrattuna selostuksen muihin osioihin. Tämä on osin ymmärrettävää, sillä yhteisvaikutusten arviointiin ei tällä hetkellä ole hyviä yleisesti käytössä olevia menetelmiä. Luonnonvarakeskus kuitenkin näkee, että yhteisvaikutukset nykyisen ja mahdollisen tulevan maankäytön (käsittäen muunkin kuin teollisen maankäytön) kanssa tulisi huomioida tarkemmin, kun eri vaihtoehtoja tai tulevaisuuden skenaarioita pohditaan.

Kalasto ja kalatalous:

Kalasto, kalastusaktiivisuus ja kalansaaliit Kemijärvellä nykyisellään on kuvattu selostuksessa melko huolellisesti ja laajasti, joskin pääsaalislajien kutualueiden määrää Kuusilahdella olisi ollut hyödyllistä havainnollistaa. Pumppuvoimalan vaikutuspiirissä olevan Tunturijärven ja siitä lähtevän puron kalastoa on kuvattu koekalastuksin. Purossa on tavattu sähkökoekalastuksissa taimenta, madetta ja pikkunahkiaista. Taimenen alkuperää ei ole saatu selvitettyä, mutta eri ikäisten rasvaevällisten poikasten ja lammesta saadun kutukypsän taimenen perusteella kyseessä on purossa luontaisesti lisääntyvä kanta. Taimenta esiintyy todennäköisesti myös Ailanganjoessa, kuten selostuksessa on arvioitu, mutta tätä ei ole selvitetty koekalastuksella.

Raakun ja nieriän esiintymistä oli selvitetty muutamista kohteista lisäksi eDNA-menetelmällä. Tulokset olivat qPCR-analyysin mukaan negatiivisia muiden kuin Ailanganjoen kohteen suhteen, joka toimi positiivisena kontrollina.

Rakennusaikaiset ja voimalan käytön aikaiset vaikutukset kalastoon ja kalastukseen on YVA-selostuksessa kuvattu kokonaisuudessaan melko laajasti, joskin niihin liittyy suurta epävarmuutta. Kalastovaikutusten arvioidaan olevan kohtalaisen negatiivisia kalastolle ja muulle vesieliöstölle. Kemijärven ekologisen tilan ei arvioida heikentyvän, mutta tähänkin sisältyy Luonnonvarakeskuksen mukaan suurta epävarmuutta, sillä etenkin monen tekijän yhteisvaikutuksena Kemijärven ekologinen tila voi heikentyä, vaikka yksittäiset tekijät eivät aiheuttaisi sitä.

Hankealueen kalastusta on selvitetty suhteellisen laajasti niin vapaa-ajankalastuksen kuin kaupallisen kalastuksen osalta, mutta tarkempi pumppuvoimalan vaikutusten arviointi jää selostuksessa vähemmälle. Jääpeitteen heikkeneminen purkupaikan vaikutusalueella mainitaan selostuksessa ja sen talvikalastusta vaikeuttava vaikutus nostetaan esiin, mutta haitan todelliset vaikutukset vapaa-ajan ja kaupalliseen kalastukseen jäävät epäselviksi. Myöskään tarkempia arvioita hankkeen kalastovaikutuksista ja sitä kautta vaikutuksia kalastajien tulevaisuuden saaliisiin ei esitetä. Kemijärven alueella on aktiivisen kotitarvekalastuksen lisäksi kaupallista kalastusta, ja sen kehittämiseen tähdätään alueellisella hanketoiminnalla, joten mahdollisten haitallisten vaikutusten minimointi on tärkeää.

Kalastoon kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia ruoppauksen aikana tulisi pyrkiä minimoimaan esimerkiksi välttämällä ruoppausta muikun mädin kehityksen aikaan talvella sekä syksyiseen kutuaikaan, jolloin myös haitat kalastukselle vähenevät, sillä kalastus kohdistuu muikkuun eniten kutuaikana. Myös voimalan käytön aikana haittoja vähentävät toimenpiteet ovat tärkeitä, koska veden pumppaamiseen liittyvä osin satunnainen vaikutus voi olla pitkällä aikavälillä odotettua voimakkaampi. Kokonaisia kalaparvia voi ajautua putken sisään, joten myös kaloja karkottavat ja niiden putkeen joutumista ehkäisevät toimet ovat tärkeitä. Kalojen kuolleisuutta vedenottotunneleissa ja turbiineissa tulee selvittää tarkemman tiedon saamiseksi. Eurooppalaista standardia kalojen selviytymiskokeille pumppuvoimaloissa voidaan käyttää pohjana vaikutusten selvittämisessä (CEN, prEN 18110:2024).

Virtaamista selostuksessa mainitaan, että "virtausnopeus tunnelin suuaukon välittömässä läheisyydessä on aina alle 1 m/s, jolloin imuvaikutus jää pieneksi", mutta on huomioitava, että 1 m/s on melko voimakas virtausnopeus. Virtausmallinnuksessa esitetty imuvaikutus 150 m etäisyydellä rannasta oli 20 cm/s. Tämäkin on etenkin pienille kaloille ja kalanpoikasille liian voimakas virtaus vastustettavaksi. Lähellä suuaukkoa virtaama voisi siis olla korkeampi, ja ylittää myös aikuisten yksilöiden uintikyvyn. Esimerkiksi siian kriittinen uintinopeus (jota se voi ylläpitää alle 2 minuutin ajan) on aiemmissa tutkimuksissa ollut noin 2 ruumiinmittaa/s (Anttila ym. 2008; <https://doi.org/10.1007/s00360-007-0239-3>), mikä on selvästi alle 1 m/s.

Tunturilammen ja siitä lähtevän taimenpuron kalasto tuhoutuu, ja purossa olevat lisääntymis- ja poikasalueet tuhoutuvat todennäköisesti pysyvästi ehdotetun yläaltaan rakentamisen vuoksi. Taimenen tiheys koekalastetulla alueella oli kohtuullisen hyvä (n. 22 poikasta / aari). Lisäksi purossa tavattiin nahkiaista. Puroon ja tunturilampeen kohdistuvia vaikutuksia ei ole mahdollista välttää missään suunnitelmavaihtoehdossa, eikä selostuksessa esitetä niille myöskään muita kompensaaion muotoja. Kompensaaion suunnittelussa tulee ottaa huomioon koko menetetty vesiekosysteemi ja muut lajit kuin taimen, kuten

nahkiainen. Kompensaatio tulisi suunnitella ensisijaisesti niin, että se lisää vastaavanlaista habitaattia mahdollisimman lähelle alkuperäistä vesistöä esimerkiksi ennallistamalla.

Koska kalasto- ja kalastusvaikutukset mm. Kemijärvellä ja Ailanganjoessa ovat epävarmoja, on tärkeää seurata vaikutuksia voimalan rakentamisen ja käytön aikana. Selostuksessa esitetään, että tarkkailu tehdään Kemijärven kalataloustarkkailun yhteydessä. Luonnonvarakeskus katsoo, että tarkkailua tulee kohdistaa myös voimalan suoriin kalakantoihin kohdistuviin vaikutuksiin. Tätä voidaan toteuttaa esimerkiksi tarkkailemalla putkeen joutuvaa kalamäärää ja lajistoa eri olosuhteissa ja eri vuodenaikoina, ja säännöllisin koekalastuksin voimalan putken suuaukon läheisyydessä. Lisäksi vähemmälle huomiolle on jäänyt vaikutusten seuranta Ailanganjoessa, jonka valuma-alueeseen Ailangantunturin toinen puoli kuuluu, ja jossa vedenkorkeus ja laatu voi muuttua Tunturilammen patoamisen myötä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskuksen näkemys on, että YVA-selostuksessa on huomioitu suurin osa hankkeen keskeisistä vaikutuksista poronhoidolle, ja vaikutusten merkittävyyden arviointi on tehty pääosin hyvin, mutta kalastovaikutuksiin liittyy vielä suurta epävarmuutta.

Erityisesti Hirvasniemen paliskuntaan kohdistuvat porotalousvaikutukset on tunnistettu merkittäviksi, sillä sekä pumppuvoimala että sähkönsiirto vaikuttavat paliskunnan keskeisten laidunalueiden käyttöön sekä porojen vuodenaikaiskiertoon. YVA-selostuksessa on tunnistettu myös hankkeen aiheuttamat lisätyöt ja kustannukset poronhoidolle sekä poronhoitajien huoli elinkeinon tulevaisuudesta, joita lisäävät yhteisvaikutukset muun maankäytön kanssa.

Luonnonvarakeskus katsoo kuitenkin, että yhteenveto-osioissa vaikutusten merkityksiä porotaloudelle on kuvattu liian yksipuolisesti ja kapea-alaisesti. Yhteenvedoissa hankkeen vaikutukset kuvataan kohtalaisen haitallisina Hirvasniemen paliskunnalle, vaikka varsinaisessa arviossa nostetaan esille se, että vaikutukset jo yksinomaan pumppuvoimalasta voivat ainakin paikoin ja ajallisesti nousta suuriksi. Myös yhteisvaikutusten arviointi, joka oli Hirvasniemen paliskunnan edustajille keskeinen, on Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan ohut verrattuna selostuksen muihin osioihin. Luonnonvarakeskus näkee, että yhteisvaikutukset nykyisen ja mahdollisen tulevan maankäytön kanssa tulisi huomioida tarkemmin, kun eri vaihtoehtoja ja tulevaisuuden skenaarioita pohditaan sekä lieventämis- ja kompensatiotoimista päätetään.

Porotalouden haittojen lieventämiseksi ja kompensoimiseksi ensisijaisena keinona tulisi olla uusien laidunalueiden turvaaminen ja toissijaisena muut kompensatiot. Lisäksi hanketoimijan tulisi sitoutua seurannan järjestämiseen yhteistyössä paliskuntien kanssa, sillä vaikutusten arviointiin liittyy paljon epävarmuutta, jolloin seuranta voisi tarjota mahdollisuuden ylimääräisiin ehdollisiin lievennys- ja kompensatiotoimiin, mikäli tilanne kehittyy hankkeen takia poronhoidon kannalta nykyistä arviota heikompaan suuntaan.

Kalastovaikutuksia tulee niin ikään pyrkiä minimoimaan rakentamisen ja voimalan käytön aikana, sekä kompensoida, ja tässä huomioida etenkin

luonnontilaisten purohabitaattien ja kalakantojen menetys yläaltaan rakentamisen vuoksi ja pumppuvoimalan käytön aiheuttamien kalavaurioiden ja -kuolemien minimointi. Luonnonvarakeskus katsoo, että kalaston seuranta Kemijärvellä tulisi toteuttaa niin, että pumppuvoimalan vaikutukset tulevat näkyviin, ja ulottaa myös Ailanganjokeen, jossa esiintyy ainakin raakkua ja todennäköisesti taimenta. Kemijärven tilan ja sen kalaston muutoksien ennustamiseen sisältyy varsin suurta epävarmuutta, etenkin yhteisvaikutusten osalta, joten kalataloustarkkailulla on suuri merkitys vaikutusten ymmärtämiseksi.

Nina Peuhkuri

Kehittämispäällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 23.09.2025 klo 10:04:09.

Lausunnon valmistelija(t):

Jenni Prokkola

Antti Pekkarinen, Timo Ruokonen

Liitteet:

Tiedoksi:

Väylävirasto
Trafikledsverket

Lausunto

1 (3)

VÄYLÄ/3373/06.00.03/2024

12.9.2025

Lapin ELY-keskus
kirjaamo
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lapin ELY-keskuksen lausuntopyyntö 25.7.2025 (LAPELY/841/2024)

Lausunto Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Lapin ELY-keskus on pyytänyt Väyläviraston lausuntoa Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Kemijoki Oy suunnittelee Ailangantunturille pumppuvoimalaitoksen rakentamista sekä voimajohtoa Ailangantunturilta Pirttikosken sähköasemalle. Hankealue sijaitsee noin 22 km Kemijärven keskustasta etelään. Hanke käsittää pumppuvoimalaitoksen ylävarastona toimivan yläaltaan rakentamisen Ailangantunturin yläosaan, ruoppauksen ala-altaana toimivassa Kemijärven Kuusilahdessa, tunnelien ja maanalaisten tilojen louhimisen ja rakentamisen, 400 kV:n voimajohdon rakentamisen Fingridin Autissa sijaitsevalle Pirttikosken sähköasemalle sekä sähköaseman ja pääsytien rakentamisen. Ylävarastolta rakennetaan toteutusvaihtoehdosta riippuen noin 38 kilometriä voimajohtoa, jonka jännitetaso on 400 kilovoltia. Voimajohtolinja kulkee valtaosan reittiä olemassa olevan voimajohdon rinnalla ja vaihtoehdosta riippuen 6–8 kilometriä on uutta rakennettavaa reittiä.

Pumppuvoimalan hankealuetta lähin väylä on lähimmillään noin 4 kilometrin päässä kulkeva Peräposiontie (945). Suunniteltu voimajohto ylittää molemmissa vaihtoehdoissa Luusuantien/Pirttikoskentien (944) Kemijoen varressa Hoppulan pohjoispuolella ja uudelleen Pirttikosken kohdalla, sekä Raajärventien (19772) Ojalan kohdalla.

Hankealueelle tarvittavien teiden rakentaminen tullaan toteuttamaan siten, että olemassa olevia teitä pyritään hyödyntämään mahdollisimman paljon. Tällä tavalla vältetään uusien tieosuuksien rakentaminen ja minimoidaan rakennettavan tieverkoston haitalliset vaikutukset hankealueella ja sen lähiympäristössä. Alueen olemassa olevaa tiestöä kunnostetaan niiltä osin kuin voimalan ja patojen rakentamiseen tarvittavat kuljetukset vaativat parannuksia.

Pumppuvoimalaitoksen ja voimajohtojen liikennevaikutukset painottuvat rakentamisen aikaisiin kuljetus- ja liikennöintitarpeisiin. Tämän aikana liikennemäärät kasvavat

12.9.2025

erityisesti seututiellä 945, mutta muutos on tilapäinen rakennustöiden ajan. Rakentamisen aikaiset lisääntyvät liikennemäärät eivät vaikuta juurikaan liikenteen sujuvuuteen seudun vähäisten liikennemäärien vuoksi, mutta liikenneturvallisuus heikkenee tilapäisesti rakentamisaikana raskaan liikenteen lisääntymisen vuoksi.

Louhinnasta aiheutuva liikenne on lähinnä työmaan sisäistä liikennettä. Hankealueen ulkopuolisia kuljetuksia pyritään maamassojen osalta välttämään. Hankealueella tarvittava betoni tuodaan hankealueen ulkopuolelta. Betoniautoja kulkee 2 vuoden ajan noin 14 autoa päivässä. Pumppuvoimalaitosta varten tuotava tekniikka tuodaan rekka-autoilla. Tästä aiheutuva liikennemäärä on arviolta 100 kuljetusta 2 vuoden aikana. Erityisesti suuret ja painavat kuljetettavat kappaleet kuten muuntajat ja generaattorit saattavat vaatia erikoiskuljetuksia.

Voimajohtoreittien osalta liikennöintiä aiheutuu rakentamisen aikana muun muassa raivaustöistä, pylväiden perustusten rakentamisesta, voimajohtorakenteiden kuljetuksista ja asennuksista sekä muusta rakentamiseen liittyvästä liikkumisesta kuten henkilöliikenteestä. Voimajohtorakenteiden kuljettaminen ei yleensä edellytä erikoiskuljetuksia. Teiden risteyskohdissa rakentamisesta voi aiheutua nopeusrajoituksia tai lyhytaikaisia liikennekatkoja.

Koska suunniteltu voimajohto risteää maanteiden kanssa, hankkeessa huomioidaan Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohje (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) sekä Liikenneviraston 12.10.2018 antama määräys johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädettyjä määräyksiä.

Pumppuvoimalaitoksen toiminnan aikaiset kuljetukset ja henkilöliikenne ovat vähäistä operointiin ja huoltotoimintoihin liittyvää liikennettä.

Kokonaisuudessaan kohteen herkkyys ja muutoksen suuruus huomioiden hankkeen liikennevaikutusten merkittävyydeksi on arvioitu kohtalainen negatiivinen hankevaihtoehdon VE1 rakennusajalle (tilapäinen vaikutus) sekä vähäinen negatiivinen VE1 toiminnan ajalle. Voimajohdon vaihtoehdoissa VE1a ja VE1b liikennevaikutusten merkittävyydeksi on arvioitu vähäinen negatiivinen sekä rakennusajalle että toiminnan ajalle.

Väylävirasto esittää lausuntonaan:

Erikoiskuljetusten tarve tulee tunnistaa hankkeen jatkosuunnittelussa riittävän ajoissa. Erikoiskuljetusluvissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja levantämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan

12.9.2025

kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinyölväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Lapin ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Väylävirasto pyytää ottamaan huomioon kuljettamisreittien suunnittelussa Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät sivulta: <https://vayla.fi/suunnittelu-rakentaminen>.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasaiset ohjeet on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Lapin ELY-keskuksen L-vastuualue.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Väylävirastossa asian on ratkaissut yksikön päällikkö Laura Yli-Jama ja esitellyt asiantuntija, ympäristö Soile Knuuti.

Jakelu Väyläviraston kirjaamo
Lapin ELY-keskuksen kirjaamo

Tiedoksi Tarmo Oikarinen Lapin ELY-keskus, L-vastuualue

ASIAKIRJA / HANDLING / DOCUMENT

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa.
Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter.
Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency's service for electronic signatures.
You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Allekirjoittaja	Soile Knuuti
Allekirjoitusaika	12.09.2025 14:26
Allekirjoittaja	Laura Yli-Jama
Allekirjoitusaika	12.09.2025 14:28

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Ailangatunturin pumppuvoimalaitos YVAS Väylävirasto lausunto.pdf

25.7.2025

MML 219767/00 08/2025

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lapin ELY-keskuksen lausuntopyyntö 25.7.2025, LAPELY/841/2024

**MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO AILANGANTUNTURIN PUMPPUVOIMALAITOS JA
400 KV:N VOIMAJOHTO PIRTTIKOSKELLE -HANKKEEN YVA-OHJELMASTA, KEMIJÄRVI,
ROVANIEMI**

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen yhteysviranomaisen lausunnosta Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle -hankkeen YVA-ohjelmasta, Kemijärvi, Rovaniemi.

Maanmittauslaitos toteaa, ettei sillä ole asiaan lausuttavaa. Kysymys on paikallisesta hankkeesta, josta Maanmittauslaitoksen keskushallinto ei lausu.

Pääjohtajan sijaisena
maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti

Markku Markkula

Vastuualuepäällikkö

Allekirjoitettu sähköisesti

Kristiina Virmajoki

TIEDOKSI

Maa- ja metsätalousministeriö

08.08.2025

Pöytäkirjanro

84 092

Vastaanottaja

Lapin ELY-Keskus (kirjaamo)
LAPELY/841/2024
PL 8060
96101 ROVANIEMI

Kohde

PUMPPUVOIMALAITOS Ailangantunturi
LAPHA/6648/07.01.06/2024
Ailangantunturi
98420 RYTI-LEHTOLA

Kohteen tiedot**Osapuolet**

Kemijoki Oy (0192171-7)
PL 8131 (Valtakatu 11)
96100 Rovaniemi

Toiminnan harjoittaja

Kemijoki Oy (0192171-7)

Lausunto

Pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa esitettyyn Ailangantunturin pumppuvoimahankkeen YVA-selostukseen.

Pelastuslaitos antaa erillisestä pyynnöstä lausunnon koskien hankkeen rakenteellisen paloturvallisuuden ratkaisuja, kun hanke on edennyt rakennuslupavaiheeseen ja rakenteellista paloturvallisuutta koskevat suunnitelmat ovat valmistuneet.

RINTALA JUHA
912789818

Digitaalinen allekirjoittaja: RINTALA
JUHA 912789818
Päiväys: 2025.08.08 16:18:08 +03'00'

Vanhempi palotarkastaja
Juha Rintala

Jakelu

Lapin ELY-Keskus
Pelastuslaitos, arkisto

Maankäyttö ja ympäristö

10.9.2025

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lausuntopyyntö LAPELY/841/2024 25.7.2025

Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kV:n voimajohto Pirttikoskelle - hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

Kiitokset lausuntopyynnöstä.

Meillä ei ole kommentoivaa YVA-selostuksesta.

Tämä lausunto koskee vain Fingridin toimintoja ja voimajohtoja.

Pyydämme toimittamaan YVA- ja kaava-asioita koskevat lausuntopyynnot Fingridin kirjaamoon kirjaamo@fingrid.fi.

YVA- ja kaava-asioiden yhteyshenkilö Fingridissä on Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
yksikön päällikkö

Aihe: Lausuntopyyntö YVA-selostuksesta, Ailangantunturin pumppuvoimalahanke, Kemijärvi ja Rovaniemi LAPELY/841/2024
Lähetetty: 22.9.2025, 14.36.04
Mistä: gtk@gtk.fi<gtk@gtk.fi>
Mihin: ELY Kirjaamo Lappi

Asia - Record: Lausuntopyyntö YVA-selostuksesta, Ailangantunturin pumppuvoimalahanke, Kemijärvi ja Rovaniemi
LAPELY/841/2024 Asianumero - Record number: GTK/556/00.17/2025

Hei,

Geologian tutkimuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa Lausuntopyyntö YVA-selostuksesta, Ailangantunturin pumppuvoimalahanke, Kemijärvi ja Rovaniemi (LAPELY/841/2024).
GTK:lla ei ole lausuttavaa asiaan.

Ystävällisin terveisin
Kirjaamo
Geologian tutkimuskeskus GTK
gtk@gtk.fi

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.gtk.fi%2F&data=05%7C02%7Ckirjaamo.lappi%40ely-keskus.fi%7C1c71603e8690480b147f08ddf9cc3749%7Cd95951a6dfd34a749abbf2b2cb89d671%7C0%7C0%7C638941377669469290%7CUnknown%7CTWFPbGZsb3d8eyJFbXB0eU1hcGkiOnRydWUsIlYiOilwLjAuMDAwMCIslIAiOiJXaW4zMilskFOljoiTWFpbClslldUIjoyfQ%3D%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=ClO0wcgga7lOp8lh03oSOM71SCbDQjxJRFW7DWRkFcl%3D&reserved=0> I @GTK.fi

Geologian tutkimuskeskus tuottaa ratkaisuja kestävämpään kasvuun.
Maamme hyväksi. For Earth and for Us.

Tiedoksi:
Hannu Panttila GTK
Lapin ELY-keskus

Tämä viesti on lähetetty asiankäsittelyjärjestelmästä, tähän viestiin ei voi vastata sähköpostilla.

Tarvittaessa ota yhteyttä osoitteeseen gtk@gtk.fi.

This message has been sent from GTK's records management system. You cannot reply to this message.

If more information is needed, please contact gtk@gtk.fi.